

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚАЗАҚСТАН ҒАЛЫМДАРЫНЫҢ БИБЛИОГРАФИЯСЫ

СМАҒҰЛОВА
ГҮЛДАРХАН
НҰРҒАЗЫҚЫЗЫ

Алматы 2025

A handwritten signature in black ink, featuring a stylized 'A' and a long horizontal stroke.

СМАҒҰЛОВА ГҮЛДАРХАН НҰРҒАЗЫҚЫЗЫ

Библиографиялық көрсеткіш

Алматы
«Қазақ университеті»
2025

Жауапты редактор:

Б.Ө. Жолдасбекова

Ж.А. Аркенова

Құрастырушылар:

Ж. Саткенова

Т. Рамазанов

Редакторлар:

Н.Ө. Самиева

Г.Б. Шымырбаева

Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызы : биобиблиографиялық
көрсеткіш / құраст. : Ж. Саткенова, Т. Рамазанов ; ред.: Н.Ө.
Самиева, Г.Б. Шымырбаева ; жауапты ред.: Б.Ө. Жолдасбекова,
Ж.А. Аркенова. – Алматы : Қазақ университеті, 2025. – 105 б.

СМАГУЛОВА ГУЛДАРХАН НУРГАЗЫКЫЗЫ

Биобиблиографический указатель

Алматы
«Қазақ университеті»
2025

Ответственный редактор:

Б.У. Джолдасбекова

Ж.А. Аркенова

Составители:

Ж. Саткенова

Т. Рамазанов

Редакторы:

Н.О. Самиева

Г.Б. Шымырбаева

Смагулова Гулдархан Нургазыкызы : биобиблиографический
указатель / сост. : Ж. Саткенова, Т. Рамазанов ; ред. : Н. О.
Самиева, Г. Б. Шымырбаева ; отв. ред.: Б.У. Джолдасбекова,
Ж.А. Аркенова.– Алматы : Қазақ университеті, 2025. – 105 с.

AL-FARABY KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

LIBRARY AL-FARABI

SMAGULOVA GULDARKHAN NURGAZYKYZY

Bibliographic index

Almaty
«Kazakh university»
2025

Responsible editors:
B.U. Zholdasbekova
Zh. A. Arekenova

Compilers:
Zh. Satkenova
T. Ramazanov

Compiled by:
N.O. Samieva
G.B. Shymyrbaeva

Smagulova Guldarkhan Nurgazykyzy : biobibliographic index /
responsible editors : B.U. Zholdasbekova, Zh.A. Arekenova ;
compilers : Zh. Satkenova, T. Ramazanov ; compiled by: N.O.
Samieva G.B. Shymyrbaeva. – Almaty : Kazakh university, 2025. –
105 p.

©KazNU named after al-Faraby, 2025

АЛҒЫ СӨЗ

Ұсынылып отырған биобиблиографиялық көрсеткіш әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті ғалымдарының биобиблиография сериясының жалғасы. Бұл басылымға ҚР БҒМ «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» атағының иегері (2007 ж.) және ғылымға елеулі үлес қосқан ғалымдар мен мамандарға арналған Мемлекеттік стипендия иегері (2010-2012 ж.) филология ғылымдарының докторы, профессор Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызына арналған.

Библиографияда ғалымның өмірі мен ғылыми, педагогикалық және қоғамдық қызметінің негізгі кезеңдері қазақ, содан кейін орыс, ағылшын тілдерінде берілген. Автордың өз еңбектері хронология бойынша, әр жыл ішінде алфавитпен орналасқан.

Тексерілмеген мақалалар «de visu» жұлдызшамен белгіленген (*).

Оқырмандардың пайдалануына ыңғайлы болу үшін соңында бірлескен авторлардың есім көрсеткіші берілген.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Предлагаемый биобиблиографический указатель является продолжением серии биобиблиографий ученых Казахского национального университета имени аль-Фараби.

Данное издание посвящено доктору филологических наук, профессору Гульдархан Нургазыкызы Смагуловой – обладателю звания «Лучший преподаватель вуза» Министерства образования и науки Республики Казахстан (2007 г.) и Государственной стипендии для ученых и специалистов, внесших значительный вклад в науку (2010-2012 гг.).

В библиографическом указателе представлены основные этапы жизни, научной, педагогической и общественной деятельности ученого сначала на казахском, затем на русском и английском языках. Работы автора расположены в хронологическом порядке, внутри каждого года – в алфавитном порядке.

Непроверенные статьи отмечены звездочкой (*) с пометкой «de visu».

В конце издания приведен указатель имен соавторов.

PREFACE

The proposed biobibliographic index is a continuation of the series of biobibliographies of scientists from Al-Farabi Kazakh National University.

This publication is dedicated to Doctor of Philology, Professor Guldarkhan Nurgazykkyzy Smagulova, who was awarded the title of «Best University Lecturer» by the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan (2007) and received the State Scholarship for Scientists and Specialists Who Have Made a Significant Contribution to Science (2010-2012).

The bibliography presents the main stages of the scholar's life, scientific, pedagogical, and social activities, first in Kazakh, then in Russian, and English. The author's works are arranged in chronological order, and within each year, they are listed alphabetically.

Unverified articles are marked with an asterisk (*) and the note «de visu».

For the convenience of readers, an additional index of co-authors' names is provided at the end of the publication.

**ФИЛОЛОГИЯ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ ДОКТОР,
ПРОФЕССОР СМАҒҰЛОВА ГҮЛДАРХАН
НҰРҒАЗЫҚЫЗЫНЫҢ ӨМІРІ МЕН ҚЫЗМЕТІНІҢ
НЕГІЗГІ КЕЗЕҢДЕРІ**

Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызы 1950 жылы 1 мамыр айында Алматы облысы, Кеген ауданы, Кеген ауылында дүниеге келген.

1957-1967 ж. – Кеген орта мектебінің оқушысы.

1964 ж. – Қазақстан комсомол ұйымының мүшесі.

1965-1967 ж. – Кеген орта мектебінің комсомол комитетінің хатшысы.

1968 ж. – Кеген аудандық кітапханасында кітапханашы.

1968-1973 ж. – С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің филология факультетінің студенті.

1973 ж. – С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің филология факультетін үздік дипломмен бітірді.

1976-1977 ж. – Алматы қаласы №12 қазақ орта мектебінде аға пионер вожатый.

1978-1989 ж. – С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің филология факультеті сырттай бөлімінің методисі.

1989-1990 ж. – С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің қазақ тілі кафедрасының ассистенті.

1990 ж. – Алматы қалалық «Қазақ тілі» қоғамы төрағасының орынбасары.

1990-1993 ж. – Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің қазақ тілі кафедрасының оқытушысы.

1993 ж. – «Қазақ тіліндегі вариант фразеологизмдер» тақырыбында кандидаттық диссертация қорғады. Мамандық шифрі – 10.02.02 – қазақ тілі. Ғылыми жетекшісі: ҚазССР Ғылым академиясының академигі, филология ғылымдарының докторы Ә. Т. Қайдар.

1994-1995 ж. – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің қазақ филологиясы кафедрасында доцент.

1995 ж. – Қазақстан Республикасы Министрлер Кабинеті жанындағы Жоғары аттестациялық комиссияның шешімі бойынша тіл білімі мамандығы бойынша доцент.

1995-1998 ж. – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті филология факультетінің сырттай бөлімінің деканы.

1995-1999 ж. – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жанындағы филология ғылымдарының докторы ғылыми дәрежесін беру жөніндегі диссертациялық кеңестің ғалым хатшысы.

1996 ж. – «Гуманитарлық білімдерді жаңарту» бағдарламасы бойынша Сорос қоры грантының иегері.

1999 ж. – «Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық мәдени аспектілері» тақырыбында докторлық диссертация қорғады. Мамандық шифрі – 10.02.02 – қазақ тілі.

Ғылыми кеңесшісі: ҚазССР Ғылым академиясының академигі, филология ғылымдарының докторы Ә.Т. Қайдар.

1999-2008 ж. – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жанындағы қазақ және түркі тілдері бойынша филология ғылымдарының докторы ғылыми дәрежесін беру жөніндегі бойынша диссертациялық кеңес төрағасының орынбасары.

2001 ж. – Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі Жоғары аттестациялық комиссия төралқасының шешімімен тіл білімі мамандығы бойынша профессор.

2001 жылдан бері Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің қазақ филологиясы кафедрасында профессоры.

2002-2005 ж. – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті қазақ филологиясы кафедрасының меңгерушісі.

2006 ж. – «Орта Азия мемлекеттерінің Латын әліпбиіне көшу тәжірибесін ғылыми зерттеу» мемлекеттік бағдарламасы конкурсының жеңімпазы.

2007 ж. – Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі «Жоғарғы оқу орнының үздік оқытушысы» мемлекеттік грантының иегері.

2008-2010 ж. – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жанындағы қазақ және түркі тілдері бойынша филология ғылымдарының докторы ғылыми дәрежесін беру жөніндегі диссертациялық кеңестің мүшесі.

2009-2018 ж. – ҚХР Минзу университетінде тіл біліміндегі жаңа бағыттар және қазақ фразеологиясы пәндерінен дәріс оқыды.

2010 ж. – ҚР БЖҒМ ҒК «2010-2012 ж.ж. ғылымға елеулі үлес қосқан ғалымдар мен мамандарға арналған Мемлекеттік стипендия иегері».

2010 ж. – Райымбек ауданының құрметті азаматы.

2010 ж. – А. Байтұрсынов атындағы «Саңлақ автор» медалінің иегері.

2011 ж. – ҚХР Пекин қаласы Минзу университетінің құрметті профессоры.

2011 ж. – ҚР Білім және ғылым министрлігінің Ғылыми және ғылыми-техникалық қызмет субъектісі ретінде аккредиттеу туралы куәлігі. Серия МК № 001675.

2012 ж. – ҚР БЖҒМ Ғылым комитетінің 2012-2014 ж. ғылыми зерттеулерді гранттық қаржыландыру конкурсының жеке тұлға ретінде жеңімпазы.

2015 ж. – «Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетіне 80 жыл» мерекелік медалімен марапатталды.

2018 ж. – Қазақ қыздар педагогикалық университеті жанындағы қазақ тілі мен әдебиеті және филология мамандықтары бойынша Философия докторы (PhD) дәрежесін беру жөніндегі диссертациялық кеңестің мүшесі.

2019 ж. – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің «Ерен еңбегі үшін» медалімен марапатталды.

2020 ж. – С. Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан мемлекеттік университетінің «Абай Құнанбайұлы» төсбелгісімен марапатталды.

2024 ж. – Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университетінің «Қорқыт Ата атындағы Алтын медалімен» марапатталды.

2024 ж. – Қазақстан Республикасы ғылым саласындағы ерекше еңбегі үшін «Ғылымды дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төсбелгісімен марапатталды.

ОСНОВНЫЕ ВЕХИ ЖИЗНИ И НАУЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДОКТОРА ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ НАУК, ПРОФЕССОРА СМАГУЛОВОЙ ГУЛЬДАРХАН НУРГАЗЫКЫЗЫ

Смагулова Гульдархан Нургазыкызы родилась 1 мая 1950 года в с. Кеген, Кегенского района Алматинской области.

1957-1967 г. – Ученица кегенской средней школы.

1964 г. – Член комсомольской организации Казахстана.

1965-1967 г. – секретарь комитета комсомола Кегенской средней школы.

1968 г. – библиотекарь Кегенской районной библиотеки

1968-1973 г. – студентка филологического факультета Казахского государственного университета им. С.М. Кирова

1973 г. – окончила с отличием филологический факультет Казахского государственного университета им. С.М. Кирова.

1976-1977 г. – старший пионервожатый казахской средней школы № 12 г. Алматы.

1978-1989 г. методист заочного отделения филологического факультета Казахского государственного университета им. С. М. Кирова.

1989-1990 г. – ассистент кафедры казахского языка филологического факультета Казахского государственного университета им. С.М. Кирова.

1990 г. – заместитель председателя Алматинского городского общества «Қазақ тілі».

1990-1993 г. – преподаватель кафедры казахского языка Казахского государственного университета имени аль-Фараби.

1993 г. – защитила кандидатскую диссертацию на тему «Вариантность фразеологизмов в казахском языке» по специальности 10.02.02 – казахский язык. Научный руководитель академик Академии наук КазССР, доктор филологических наук А.Т. Кайдар.

1994-1995 г. – доцент кафедры казахской филологии Казахского национального университета имени аль-Фараби.

1995 г. – по решению Высшей аттестационной комиссии при Кабинете Министров Республики Казахстан присвоено научное звание доцента по специальности – языкознание.

1995-1998 г. – декан филологического факультета дистанционного отделения в Казахском национальном университете им. аль-Фараби.

1995-1999 г. – ученый секретарь Диссертационного совета по защите диссертаций на соискание ученой степени доктора филологических наук при Казахском национальном университете имени аль-Фараби.

1996 г. – обладатель гранта фонда Сорос по программе «Обновление гуманитарного образования».

1999 г. – защитила докторскую диссертацию на тему «Национально-культурные аспекты близких по значению фразеологизмов». Шифр специальности-10.02.02-казахский язык. Научный консультант: академик Академии наук КазССР, доктор филологических наук А.Т. Кайдар.

1999-2008 г. – заместитель Диссертационного совета по защите диссертаций на соискание ученой степени доктора филологических наук по специальностям казахский язык и тюркские языки при Казахском национальном университете имени аль-Фараби.

2001 г. – по решению Высшей аттестационной комиссии Министерства Науки и высшего образования Республики Казахстан присвоено научное звание профессора по специальности – языкознание.

С 2001 г. по наст. время – профессор кафедры казахской филологии Казахского национального университета имени аль-Фараби.

2002-2005 г. – заведующая кафедрой казахской филологии Казахского национального университета имени аль-Фараби.

2006 г. – победитель конкурса государственной программы «Научное исследование опыта перехода на латинскую графику стран Средней Азии».

2007 г. – обладатель государственного гранта «Лучший преподаватель высшего учебного заведения» Министерства Образования и науки Республики Казахстан.

2008-2010 г. – член Диссертационного совета по защите диссертаций на соискание ученой степени доктора филологических наук по специальностям казахский язык и тюркские языки при Казахском национальном университете имени аль-Фараби.

2009-2018 г. – в качестве приглашенного профессора читала лекции по новым направлениям Казахского языкознания и казахской фразеологии в университете Минзу в г. Пекин Китайской Народной Республики.

2010г. – КН МОН РК «2010-2012 гг. обладатель государственной стипендии для ученых и специалистов, внесших значительный вклад в науку».

2010 г. – почетный гражданин Райымбекского района.

2010 г. – обладатель медали имени А. Байтурсынова «Саңлақ автор».

2011 г. – почетный профессор Университета Минзу КНР города Пекин.

2011 г. – свидетельство об аккредитации в качестве субъекта научной и научно-технической деятельности Министерства образования и науки РК. Серия МК № 001675.

2012 г. – победитель конкурса грантового финансирования научных исследований Комитета науки МОН РК 2012-2014 гг.

2018 г. член диссертационного совета по присуждению степени доктора философии (PhD) по специальностям филология и казахский язык и литература при Казахском женском педагогическом университете.

2019 г. – Награждена медалью «Ерен еңбегі үшін» Казахского национального университета имени аль-Фараби.

2020 г. – Награждена нагрудным знаком Восточно-Казахстанского государственного университета имени С. Аманжолова «Абай Құнанбайұлы».

2024 г. – Награждена «Золотой медалью имени Коркыт Ата» Кызылординского университета имени Коркыт Ата.

2024 г. – За особые заслуги в области науки Республика Казахстан награждена нагрудным знаком «Ғылымды дамытуға сіңірген еңбегі үшін».

MAIN MILESTONES OF LIFE AND SCIENTIFIC ACTIVITY OF DOCTOR OF PHILOLOGICAL SCIENCES, PROFESSOR SMAGULOVA GULDARKHAN NURGAZYKYZY

Smagulova Guldarkhan Nurgazykyzy was born on May 1, 1950 in the village of Kegen, Kegen district, Almaty region.

1957-1967 – Pupil of Kegen secondary school.

1964 – Member of the Komsomol Organization of Kazakhstan.

1965 1967 – Secretary of the Komsomol committee of Kegen secondary school.

1968 – Librarian of the Kegen district library

1968-1973 – Student of the Faculty of Philology of Kazakh State University named after S.M. Kirov.

1973 – Graduated with honors from the Faculty of Philology of the Kazakh State University named after S. M. Kirov.

1976-1977 – Senior pioneer leader at the Kazakh secondary school №12 in Almaty.

1978 1989 – Methodist of the part-time department of the Faculty of Philology of the Kazakh State University named after S.M. Kirov.

1989-1990 – Assistant of the Kazakh language department of the Kazakh State University named after S.M. Kirov.

1990 – Deputy chairman of the Almaty city Society «Kazakh Tili».

1990-1993 – Teacher of the Kazakh language Department of Al-Farabi Kazakh State University.

1993 – She defended her dissertation on the topic: «Variant phraseology in the Kazakh language». Specialty code-10.02.02-Kazakh language. Scientific supervisor: Academician of the Academy of Sciences of the Kazakh SSR, doctor of philology A.T. Kaidar.

1994-1995 – Docent at the Department of Kazakh Philology of Al-Farabi Kazakh National University.

1995 – According to the decision of the Higher Attestation Commission under the Cabinet of Ministers of the Republic of Kazakhstan, Docent of Linguistics.

1995-1998 – Dean of the part-time department of the Faculty of Philology of Al-Farabi Kazakh National University.

1995-1999 – Scientific Secretary of the Dissertation Council for the degree of Doctor of Philology at the Al-Farabi Kazakh National University.

1996 – According to the program «Modernization of humanitarian knowledge» Winner of a grant from the Soros Foundation.

1999 – She defended her doctoral dissertation on «National cultural aspects of meaningful phraseology». Specialty code - 10.02.02 - the Kazakh language. Scientific supervisor: Academician of the Academy of Sciences of the Kazakh SSR, Doctor of Philology A. T. Kaidar.

1999-2008 – deputy chairman of the dissertation Council for awarding the degree of Doctor of philological Sciences in Kazakh and Turkic languages at Al-Farabi Kazakh National University.

2001 – Professor of Linguistics by the decision of the Presidium of the Higher Attestation Commission of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan.

Since 2001 – Professor at the department of Kazakh Philology at Al-Farabi Kazakh National University.

2002-2005 – Head of the department of Kazakh Philology at Al-Farabi Kazakh National University.

2006 – Winner of the competition of the state program «Scientific study of the experience of Central Asian countries in the transition to the Latin alphabe»

2007 – Winner of the state grant «Best university teacher» of the Ministry of Education and science of the Republic of Kazakhstan.

2008-2010 – Member of the dissertation Council for awarding the degree of Doctor of philological Sciences in Kazakh and Turkic languages at Al-Farabi Kazakh National University.

2009-2018 – She gave lectures on new directions in linguistics and Kazakh phraseology at Minzu University in China.

2010 – Honorary citizen of Raiymbek district.

2010 – Winner of the medal “Sanlak avtor” named after A. Baitursynov.

2011 – Honorary Professor of Minzu University, Beijing, China.

2011 – Certificate of accreditation of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan as a subject of scientific and scientific and technical activities. Series MK № 001675.

2012 – Winner of the competition of grant financing of scientific research of the committee of Science of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan for 2012-2014 as an individual.

2018 – Member of the dissertation Council for awarding the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in Kazakh language and literature and philology at the Kazakh women's Pedagogical University.

2019 – Awarded the medal «Eren enbegi ushin» Kazakh National University named after al-Farabi.

2020 – She is the recipient of the «Abay Kunanbayuly» award of the East Kazakhstan State University named after S. Amanzholov.

2024 – She was awarded the «Gold medal named after Korkyt ata» by Korkyt Ata Kyzylorda University.

2024 – Award «Gylymdy damytuga slngirgen engbegi ushin» for special achievements in the field of science of the Republic of Kazakhstan.

**ФИЛОЛОГИЯ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ
ДОКТОРЫПРОФЕССОР СМАҒҰЛОВА ГҮЛДАРХАН
НҰРҒАЗЫҚЫЗЫНЫҢ**

**ӨМІРІ МЕН ҒЫЛЫМИ, ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖӘНЕ
ҚОҒАМДЫҚ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ҚЫСҚАША ОЧЕРК**

Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызы – филология ғылымдарының докторы, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің білікті профессоры.

1973 жылы сол кездегі С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетін үздік дипломмен бітіріп, «қазақ тілі мен әдебиетінің оқытушысы» мамандығын алғанда, туған тіліміздің өткен ғасырдың 70 жылдарындағы жағдайы болашақ профессорды тіл тағдыры үшін қандай күрестерде «шынықтыратынын» білген жоқ. XX ғасырда «тоқырау жылдары» деген атпен қалған кезең қазақ филологиясын бітірген түлектер үшін «қазақ тілі» өз жерінде, өз елінде орыс тілінің көлеңкесінде қалғанымен ерекшеленді.

Қазақ тілі мамандарының бағын ашқан – еліміздің тәуелсіздігі. Қазақ тілі мемлекеттік мәртебе алған соң ғана, тілші мамандарға сұраныс болды. Бұл тек 1989 жылдан бастап қана, жоғары оқу орындарында орыс тілділерге қазақ тілін үйрету үшін жаппай қазақ тілі кафедраларының ашыла бастаған кезде көптеген қазақ тілі мұғалімдерінің жолы болды. Сол жылдарда «көстілділік», «қос тіл – қос қанатын» дейтін ұранның қызған шағы еді. Профессор Г.Н. Смағұлова «тіл тағдыры – ел тағдырына» айналғанда туған тілінің жай-күйіне бей-жай қарай алмады. Алматы қалалық «Қазақ тілі» қоғамының жұмысына белсене кірісіп кетті. Туған тіліне қатысты мазалаған сұрақтарды әрдайым баспасөз бетіне үзбей жариялап, тіл үйретуге қатысты көптеген мәселелерді талқыға салды. Г.Н. Смағұлованың сол кезде баспасөз беттерінде күрмеуі көп тіл мәселелері туралы мақалалары көптеп жарияланды.

Профессор Гүлдархан Нұрғазықызының ғылымға келу жолы да осы тәуелсіздіктің арқасында, қазақ тілінің мемлекеттік мәртебе алуының арқасында десек, асыра айтпағанымыз.

Ғылыми зерттеу саласы: қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы, лингвомәдениеттану және мәтін лингвистикасы, дискурсология. Үш жүзден астам ғылыми мақалалар мен әдістемелік еңбектердің, оқу құралдары мен оқулық, монографиялардың авторы. Алғашқы кітаптардың ішінде орыс тілді студенттерге арналған «Тілашар» (1992) кітапшасы (серіктес автор) жетпіс тоғыз мың данамен шығып тез таралып кетіп еді.

Ғылым жолындағы үлкен бетбұрыс Гүлдархан Нұрғазықызының 1990 жылы академик Әбдуәли Қайдардың ғылымның алтын тамырын іздеуге бағыт сілтеп, батасын бергеннен басталады. Қазақ фразеологиясы деген «алтын көмбені қазуға» ғылыми ізденіс академиктің жетекшілігімен сол 90 жылдарда басталғанды.

1993 жылы «Қазақ тіліндегі фразеологизмдердің варианттылығы» деген тақырыпта Тіл білім институтының докторлық диссертациялық кеңесінде кандидаттық диссертациясын қорғады. Ресми оппонент болған академик Рәбига Сыздық жұмыстың ғылыми нәтижелерін оң пікірмен сараптай келе, ғалым еңбегіне жоғары баға берді, болашақ профессордың мерейін үстем етті. Бұл ізденіс ғалымның «Фразеологизмдердің варианттылығы» атты 1996 ж. «Санат» баспасынан шыққан оқу құралының нәтижесімен көрінді. Кітап Қазақстан Республикасы Баспасөз және бұқаралық ақпарат істері жөніндегі ұлттық агенттігі және Қазақстан Республикасы Білім министрлігінің ұсыныс қолдауымен жарық көрді.

Жалпы фразеология туралы жеке басылып шыққан алғашқы оқу құралы осы еді. Оған дейін фразеологизмдер туралы жекелеген мақалалар мен зерттеулер, жарияланып жатса да, І. Кеңесбаевтың 1977 жылы шыққан «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігінен» басқа жеке басылым жоқ-ты. Студенттер қолына кітапхана мұндай үлкен сөздікті ұстата салмайтыны белгілі. Осы орайда филология факультеттерінде оқылатын «Қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы» пәнін сапалық жағынан толықтыратын мұндай оқу құралының студенттер дәрісханасына жол тартуын білім берудің тағы бір кем-кетігін толтыратын қажеттіліктің өтеуі болды.

Г.Н. Смағұлова қазақ фразеологиясының негізін қалаған І. Кеңесбаевтың кезінде айтып, жазып кеткен ғылыми ұсыныс, идея, мақсаттарын одан әрі тереңдетті. Тек фразеология саласына арналған ғылыми зерттеулері жүзден астам мақалалар мен оқу құралдарына, монографияларға негіз болды. Бұл ғылымды дамыту, үлес қосу деп бағаланады.

«Бір тіл – бір ұлт» деп, кіріспеден басталатын еңбекте қазақ тіліндегі фразеологизмдердің варианттары, олардың пайда болу себептері, түрлері, жасалу жолдары, қолданылу ерекшеліктері, тілдік норма мен фразеологизм варианттарының арақатынасы талданады. Бұл кітап фразеологиядағы парадигматикалық қатынастарды талдауға арналған бірінші баспалдақ іспеттес. Олай дейтін себебіміз, фразеологизмдердің семантикалық категориялары: варианттары, синонимдері, антонимдері, көпмағыналылығы, омонимді тіркестері парадигматикалық қатынастарды құрайды. Қазақ тіліндегі фразеологизмдер туралы бұдан арғы зерттеулері осы саланы тереңдете түсті.

Ғылымның алтын тамырын дәл тапқан Гүлдархан Нұрғазықызының келесі қомақты да іргелі ғылыми монографиясы «Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілері» (1998 ж.) деп аталады. Бұл докторлық диссертациясына негіз болған еңбек еді. Кітап мазмұны кейін студенттер үшін электив курсқа негіз болғандықтан, 2010 жылы қайта жарық көрді.

«Тіл білімінде қазақ ұлтының таным парасатын, жарық дүниені танудағы көркемдік көк жиегін, ой-қиялын жаңа ғасыр табалдырығында тұрған жас буын, келер ұрпақ алдында ұлттық-мәдени ерекшеліктерін өзі сөйлейтін тілі арқылы зерделеу – ең маңызды мәселе» деп, жазады алғысөзінде. (5 б). Бұл еңбек қазақ тіл білімінде «тілдегі адамдық фактор», «адамды тіл ішінде тану» сияқты антропоцентрлік көзқарастарды қалыптастырған еңбектердің көш басында тұрды. Осы монографияда, фразеологизмдерге тән ұлттық менталитет, оның тіл арқылы мәдениеттанудағы орны туралы, рухани мәдениетпен жалқылықта көрінетін ұлттық ерекшеліктер фразеологиялық бірліктер арқылы талданады.

Ғалымның ғылымдағы кредосы немесе тұғыры «Бір тіл – бір ұлт» деген қағидадан бастау алады. Осы тұғыр, осы кредо барлық зерттеу еңбектерінің жұлынына айналды.

Тіл арқылы барлық құбылыс, заттар яғни әлемнің тілдегі көрінісі тілдік бірліктерге тән болғанымен, кумулятивтік қызмет әсіресе, фразеологизмдер мен мақал-мәтелдерде ерекше байқалады. Оның себебі сол ұлт топырағында тамырланып, нәр алған халық тіліндегі сөздер мен фразеологизмдер ғана ұлт ерекшелігін, менталитетін айқындап бере алады. Қазақ тілінде бүтіндей бір ұлт сөйлейді. «Бір тіл – бір ұлт» деуіміз сондықтан» деп тұжырым жасайды автор. (145б).

Жалпы аталған ғылыми монографияның ерекшелігі: өткен ғасыр соңында орыс тіл білімінде «концепт» мәселесі сөз етіле бастағанда, осы концепт мәселесіне ең жақын, таяу ғылыми ой айтқан қазақ тіл білімінің зерттеушілері арасында осы еңбекті айырықша атауға болады. Мағыналас қатарларға біріктірілген фразеологизмдер тек жалпы ұғымды беруі шарт. Бұл автордың фразеологизмдерді бүгінгі лингвистикалық парадигмалар тұрғысынан алғанда концептіге қатысты қарастырған жаңа ой-тұжырымдары еді. Мысалы, мағыналас фразеологизмдерді лексикалық синонимдер сияқты тек белгілі бір сөз табына жатады деп жіктеуге келмейді. Мағыналас фразеологизмдер ұғым мен түсінік ыңғайында қарастырылып, онда жалпы бір семантикалық өрістегі тұрақты тіркестер деп танылады деуі – концептінің ұғымнан кең екендігін, индивидтің білім тәжірибесі арқылы әр түрлі түсінікпен толыға түсуі осы синоним қатарлардан көрінетіндігін айқындап берді.

Қазақ фразеологиясында алғаш рет мағыналас қатарлар тобы антропоцентрлік және тілдегі адамдық фактор – «адамды тіл ішінде зерттеу» – тұрғысынан фразеосемантикалық өрістерге жіктелді. Бұл өрістер саралана келе, тақырыптық топтарға айналды. Соның нәтижесінде зерттеу жұмысында пайдаланылған тілдік материалдар «Мағыналас фразеологизмдер сөздігін» құрастыруға негіз болды. Үш мыңнан астам жиналған мағыналас фразеологизмдердің қолданбалы сипатын осы лексикографиялық еңбекпен дәйектеді. Бұл сөздік те 2010 ж. толықтырылып қайта басылды.

Жалпы аталған монографияны сол жылдары ғылыми көпшілік жылы қабылдады. Оған дәлел «Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілері» монографиясына тіл білімі ғалымдарының алты рецензиясы жарияланып, қазақ фразеологиясына ғылыми үлес қосылды деп еңбектің ғылыми маңызына жоғары баға берді.

Ғылым жолының кездейсоқ соқпағы мен бұралаң жолдарының болуы ақиқат дүние. Аңшының із кескеніндей, оны жеңетін - сол жолға түскен ізденушінің парасат пайымындағы сабырлылығы пен адалдығы. Күні бүгінге дейін қазақ фразеологиясының туын жықпай, ұстаздығымен қоса, ғылымның жауапты жүгін арқалаған еңбекқорлығы кімге болса үлгі. Сонымен қатар, ғылымда шәкірт тәрбиелеу де ұстаз ұлағатының ең бір сапалы көрсеткіші. Фразеология саласында үзбей еңбектеніп, шәкірттер дайындап, қазақ фразеологиясында өзіндік мектеп қалыптастырып келе жатқан ғылым докторы.

Ғылымдағы шәкірт – ұстаз еңбегін жалғастырушы. Ізденуші жастарға ғылыми тақырыптар ұсынып, жас ғалымдарға жетекшілік етіп қорғатуы - оның өзі ұстанған принципі, ғылымға көзқарасы, зерттеу тәсілінің қалыптасқандығы. «Өзі айтып отыратындай, ғылыми тақырып алып, ұстаз сеніміне «тағдырын байлаған» шәкірттермен жалықпай жылдар бойы жұмыс істеп, нәтижесін уақытында мүйізі карағайдай докторлардың алдында диссертациялық кеңесте қорғатуы «байланған тағдырдың» ғылым әлеміне қанаттанып ұшуы ғой. Бұл ретте ұстаз демеуімен қорғаған 25 ғылым кандидаты мен 2 ғылым докторы, 5 философия докторы (PhD) қазір ғылым мен білім кеңістігінде өз орындарын ойып тапқан. Бір қызығы барлығы да еліміздің жоғары оқу орындарында дәріс береді екен. Ғылым үшін де, ғалым үшін де бұл үлкен жетістік. Әсіресе, фразеологиясына саласында көптеген еңбектер жазуы, мұншалықты шәкірттер дайындауы профессор Г.Н. Смағұлованың қазақ фразеологиясында өзіндік мектебін қалыптастырды деген тұжырымға әкеледі.

Г.Н.Смағұлова қазақ фразеологиясының толып жатқан теориялық мәселелерін қазіргі тіл білімінің жаңа салаларына қатысты зерттеп, өзіндік үлесін қосып келеді. Г.Н. Смағұлованың

авторлығымен шыққан фразеология саласындағы еңбектерін айырықша атаған жөн. «Фразеологизмдердің варианттылығы» (оқу құралы) 1996ж., «Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілерін» (монография) 1998ж., «Мағыналас фразеологизмдер сөздігі» 2002ж., 2010ж., «Фразеологиялық калькалар» (оқу құралы) 2005ж. (серіктес автормен бірге), «Парсы және қазақ тіліндегі мақал-мәтелдердің жүйесі (оқу құралы) 2006ж., (серіктес автормен бірге), «Қазақ фразеологизмдерінің семантикалық категориялары» 2009ж., 2017ж., (осы еңбегі бакалавриатта электив курс ретінде оқытылып жүр) «Қазақ фразеологиясы лингвистикалық парадигмаларда» (монография) 2010 ж. басылған. Толықтырылып 2020 ж. бұл монография қайта жарық көрді. Бұл монография автордың қазақ тіліндегі фразеологизмдерді когнитивтік-семантикалық талдаудың алгоритмін қалыптастыруға арналған. Бұлармен қоса, шәкірттері жүргізген зерттеу нәтижелерін қоссақ, шынында қазақ фразеологиясының ғылыми сарайы биіктеп, түрлене түскен. «Қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы» оқулығы 2004 ж. «Қазақ университеті» баспасынан қосалықы автормен жарық көрді.

Сөздік жасау ісі мол қажыр-қайратты, шығармашылық қабілетті қажет етеді. Г.Н. Смағұлова бұл салада да өнімді еңбек етіп 5 сөздік шығарған: «Мағыналас фразеологизмдер сөздігі» (2002ж.), «Мағыналас фразеологизмдер сөздігі» (толықтырылған екінші басылым) (2010ж.), «Түсіндірме сөздік. Түр түс атаулары мен реңктері» (2016ж.), «Шет тілден енген жана сөздер» (2018ж.), «Якутско-русский и казахско-русский словарь многозначных фразеологических единиц» (қосалқы авторлар: А. Прокопьева, М. Рыскулов, В. Бочкарев) (2019ж.), «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» (2020ж.).

Тәуелсіздік алған 90 жылдары Қазақстан сияқты жас мемлекетке шет елден келетіндер көбейді. Бірі оқуға, бірі бизнесте бағын сынауға келді. Ұлттық университетте топ тобымен жүрген американдықтарға қазақ тілін оқытты. 1996 жылы «Гуманитарлық білімдерді жаңарту» бағдарламасы бойынша Сорос қоры грантының иегері болған соң, осы тұста жинақтаған тәжірибесі «Қазақ тілі. Фразеологизмдер арқылы

елтану» оқу құралы болып, 1997жылы орыс тілінде (серіктес автормен бірге) жарық көрді. Бұл еңбек те қазақ тілі арқылы елтану саласында жазылған тұңғыш кітап.

Өткен ғасырдың соңында әл-Фараби атындағы Ұлттық университеті екі сатылы білім беру жүйесіне көшкенде магистратура үшін оқытудың инновациялық технологиясында алғашқы қадам жаңа пәндерді игеру кезеңінен басталды. Әдеттегідей, кафедраның ғылыми зерттеу бағытына қарай жаңа пәндерді меңгеру бұл да ізденісі мол, тәжірибе жинақтаған оқытушыларға жүктеледі. Профессор Гүлдархан Нұрғазықызы өзінің фразеологияға қатысты арнаулы курстарынан басқа, ұстазы академик М. Серғалиұлының кеңесімен мәтін лингвистикасын игеруге, жаңа пәннің оқу әдістемелік кешені және пән мазмұны бар, дәрістер курсы бар көп оқып, ізденуді қажет ететін басқа да пәндерден дәріс оқуға машықтанып, ғылыми ізденісін байытты. Мұнда да Г. Смағұлова өз біліктілігін биіктен көрсетіп жүр. Оның ғылыми зерттеу бағытының бірі – мәтін лингвистикасы болды. Бұл ретте Г.Н. Смағұлова жариялайтын ғылыми басылымдары жан-жақты терең ізденістерді байқатады. Соңғы жылдары мәтін лингвистикасына қатысты іргелі еңбектер жариялады. Көптеген мақалаларымен қоса, бір оқу құралын «Мәтін лингвистикасы» (2002ж.) және ҚР Білім және ғылым министрлігі ұсынған оқулығы «Көркем мәтін лингвистикасы» (2007ж.) жарық көрді. Осы еңбегі үшін А. Байтұрсынов атындағы «Саңлақ автор» медалінің иегері атанды.

ЖОО ғалымдарының басқалардан бір ерекшелігі олар - ұстаз-ғалым деген екі тізгінді бірдей алып жүреді. Қазір ЖОО-ларда ғылыми инновацияға қатысты жаңа пәндерден дәріс оқу, әсіресе, профессорлар үшін үлкен мәртебе, жауапты іс. Қазір студенттерге білім берудің талабы өте жоғары. Өйткені болашақ маманның өз ізденісін қазіргі технологиялық мәдениет үнемі жетілдіріп отырады. Қазіргі білім беру үрдісіне сай ғылымдағы ізденіс өрісінің нәтижесі оқытушылар оқитын жаңа электив курстардан көрінуі тиіс. Бұл ретте профессор Г.Н. Смағұлованың дәрісханаға әкелген жаңа оқу курстарын көп ұзамай-ақ, студенттер қолында жүрген «Шешендік сөздердің дискурсы (серіктес автормен бірге)» (2008ж.), «Фразеологизмдердің

семантикалық категориялары» (2009ж.), «Ісқағаздарын жүргізу» (2013ж.) басылып шыққан оқу құралдарынан көресіз. Аталған оқулықтар білім берудің кредиттік технологиясының талабы бойынша жазылған алғашқы кітаптар. Студенттерге сапалы білім жинататын осындай еңбектері арқылы оқыту процесін де жеңілдетуге өз үлесін қосты.

Сондай-ақ, бакалавриатта: «Тіл және дискурс», «Мағыналас фразеологизмдердің лингвомәдени ерекшеліктері», «Қазақ метафорасының қызметі», «Жарнама дискурсы», «Шешендік сөздер», «Көркем сөйлеудің теориялық негіздері»; «Лингвоаксиология»; магистратурада: «Мәтін талдаудың лингвистикалық аспектілері», «Фразеологиялық тұлғалардың стильдік негіздері», «Фразеологизмдердің лингвомәдени сипаты», «Қазақ дискурсын зерттеу технологиялары», «Дискурс лингвистикасы»; Докторантурада: «Тұрақты тіркестердегі антропоцентрлік когниция», «Шешендік өнердің лингвистикалық парадигмалары», «Лингвистикалық зерттеулерді ұйымдастыру және жоспарлау», «Ғылыми зерттеудің әдістемесі», «Мәтінді филологиялық талдаудың негіздері» атты профессор Г.Н.Смағұлова ендірген электив курстары бар. Бұл арада 16 таңдау пәндерін атап отырмыз. Қазіргі білім беру үдерісінде жұмыс берушілердің талабына сай ұсынған кезекті электив курстары бар.

ҚР Білім және ғылым министрлігінің 2006ж. «Орта Азия мемлекеттерінің Латын әліпбиіне көшу тәжірибесін ғылыми зерттеу» мемлекеттік бағдарламасы конкурсының жеңімпазы ретінде нәтижелі жұмыстар атқарды. Бағдарлама мүшелерімен бірге Қазақстанның әр аймақтарында сауалнама жүргізіп, Латын әліпбиіне қатысты құнды деректер жинады.

Г.Н. Смағұлова ҚР Білім және ғылым министрлігінің «2007 жылдың ЖОО-дағы үздік оқытушысы» грантын алды. Соның нәтижесінде алыс және жақын шетелдегі ЖОО-лар мен ғылыми байланыс жасап, тәжірибе алмасу мақсатында біраз жұмыстар атқарды. Украинада өткен «Сучасні навчальні заклади – 2010» («Современные учебные заведения -2010») халықаралық көрмесінің құрмет дипломына ие болды.

Профессор Г.Н. Смағұлова шетелдік оқу орындарымен тұрақты ғылыми байланыс жасайды. ҚХР Бейжіңдегі Минзу - Ұлттар университетінің арнайы шақыртуымен қазақ тілі мен әдебиеті факультетінде 2009ж. бастап, «Қазақ тілінің фразеологиясы», «Қазақ тіл біліміндегі жаңа ғылыми бағыттар», деген пәндерден дәріс оқып келеді.

Г.Н. Смағұлова баяндама жасаған халықаралық ғылыми-теориялық конференцияларда Қазақстан атынан, әл-Фараби атындағы Ұлттық университет атынан қатысып, қазақ тіл білімінің ғылыми мәртебесін жоғарлатты. Мысалы: Түркия, Польша, Қытай, Греция, Испания, Франция, Әзірбайжан, Украина, Ресейдің Белгород, Новгород, Қазан, Омбы т.б. қалаларда өткен халықаралық конференцияларда қазақ ұлтының мәдениеті мен менталдық ерекшеліктерін қазақ фразеологиясы арқылы дәйектеп берді.

Жақсының жақсылығын айту – парыз. Ұстаз ғалымның адамдық асыл қасиеттерінің бірі – рухани-мәдени-ғылыми өсу, толығу деген болмыс деңгейлерін өзінен бұрын өзгелерден көрінсе екен, солар өссе түссе екен деген ақ көңіл тілегі. Қазақ филологиясы кафедрасының меңгерушісі қызметін атқарып жүргенде алдынағы ақсақал әріптестеріне деген сый-құрметі, әсіресе, жас маман оқытушыларға деген қамқорлығы ұжым мүшелерінің есінде.

Г.Н. Смағұлова қазақ тіл біліміне кезінде еңбектері сіңген айтулы ғалым тілшілердің ғалымдық, адамдық парасат биіктіктерін дәріптеуде оларға арнап әр жылдары мерейтой иелері үшін ғылыми-теориялық конференцияларды жоғары деңгейде ұйымдастырды. Қазақ тіл білімінің тұңғыш академигі Н.Т. Сауранбаев, тіл білімінің негізін салушылар – С. Аманжолов, М. Балақаев туралы өткізген ғылыми конференциялары мен академиктер Ә. Қайдар, Р. Сыздықтың ғылыми шығармашылығына ұйымдастырған жиындары көрнекті тілші ғалымдарға көрсеткен шәкірттік ізеті мен құрметі. Бұл «Тіл білімінің тарландары» (2009, 2025) деген еңбегінде жалғасын тапты.

Гүлдархан Нұрғазықызы Смағұлованың отбасының иесі-отағасы Әділбек Смағұлұлы экономика ғылымдарының

докторы, профессор болған. Балалары Жәния мен Айдостың жетістігі – олардың мақтанышы. Немерелерінің қуанышы – өмірлерінің бақыты.

Ғылым бойкүйездікті көтермейді. Ғалымдық қалып үздіксіз ізденуді қажет етеді. Г.Н. Смағұлова қай кезде болса да білім жинаудан жалықпайды. Шәкірттерінен де соны талап етеді.

**КРАТКИЙ ОЧЕРК О НАУЧНОЙ,
ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ И ОБЩЕСТВЕННОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДОКТОРА ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ
НАУК, ПРОФЕССОРА
СМАГУЛОВОЙ ГУЛЬДАРХАН НУРГАЗЫКЫЗЫ**

Смагулова Гульдархан Нургазыкызы – доктор филологических наук, профессор Казахского национального университета им. аль-Фараби.

В 1973 году с отличием окончила Казахский государственный университет, носивший в то время имя С.М. Кирова, и получила специальность «преподаватель казахского языка и литературы». Тогда будущий профессор и представить себе не могла, какой опыт ей придется получить в борьбе за судьбу родного языка, которая в 70-ые годы прошлого столетия оказался отодвинутым на задний план. Тот период, окрещенный историками как «застой», характеризовался тем, что национальные языки советских республик по сути являлись тенью русского языка, поэтому выпускники, окончившие отделение казахской филологии, оказывались невостребованными специалистами.

С обретением независимости Казахстана языковая ситуация в стране стала в корне меняться, и у специалистов казахского языка появилась вера в будущее родного языка и своей профессии. После закрепления статуса казахского языка как государственного возросла потребность в специалистах–языковедах. Возможность работать по своей специальности стало возможным только с 1989 г., когда в вузах страны открылись кафедры казахского языка для обучения русскоязычных студентов, и многие преподаватели-казахovedы начали работать по своему призванию. В то время были популярными лозунги «двуязычие», «два языка – два крыла». Профессор Г.Н. Смагулова не могла оставаться равнодушной к положению своего родного языка, поскольку была глубоко убеждена в том, что судьба языка – это судьба народа. Она активно включилась в работу Алматинского городского общества «Қазақ тілі» и принимала непосредственное участие в

открытии его филиалов в различных организациях районов города. Периодически публиковала на страницах печати свои статьи об актуальных проблемах родного языка и выносила на обсуждение многочисленные вопросы в обучении казахскому языку в вузах и школах, особое внимание уделяла отсутствию казахских школ в городах. «Что может сделать небольшая группа людей?», «Хотите обучать своего ребенка в казахской школе?», «Не признающие государственный язык» – эти и многие другие статьи посвящены животрепещущим проблемам функционирования казахского языка в Казахстане.

Научный путь и становление профессора Гульдархан Нургазыкызы как ученого тесно связано с судьбой государственного языка нашей страны.

Область научных исследований: лексикология и фразеология казахского языка, лингвокультурология и лингвистика текста, дискурсология. Автор более трёхсот научных статей и методических трудов, учебных пособий, учебников, монографий. Среди первых изданий в 1992 году вышла книга «Тілашар», 79 тысяч экземпляров которой моментально были раскуплены. Одним из авторов этой книги является Г.Н. Смагулова.

Знаковым событием в научной судьбе Г.Н. Смагуловой стала ее встреча с академиком Абдуали Кайдаром в Институте языкознания Национальной академии наук, который в то время был президентом созданного им общества «Қазақ тілі». Видимо тогда он увидел в ней будущего ученого. Академик предложил ей тему научной работы и благословил на научный поиск в интереснейшей из наук – лингвистике. Таким вот образом с 90-х годов Г.Н. Смагулова начала научные «раскопки» золотого фонда казахской фразеологии.

В 1993 году в Институте языкознания Г.Н. Смагулова защитила кандидатскую диссертацию на тему: «Вариантность фразеологизмов казахского языка». Известный ученый-лингвист Рабига Сыздык в качестве официального оппонента дала положительный отзыв на ее диссертацию, высоко оценив результаты. Тем самым она вдохновила будущего профессора на покорение новых научных высот. Результатом скрупулезной

работы ученого стало учебное пособие «Вариантность фразеологизмов», вышедшее в 1996 году в издательстве «Санат». Книга была издана по предложению и при поддержке Национального агентства по делам массовой информации и печати и Министерства образования Республики Казахстан.

Это было первое учебное пособие по общей фразеологии. До этого публиковались лишь отдельные статьи и исследования о фразеологизмах. При этом не было других изданий, кроме вышедшего в 1977 году «Фразеологического словаря казахского языка» под редакцией С. Кенесбаева. Очевидно, что библиотека не могла выдавать на руки студентам единичный экземпляр словаря. В связи с этим появление нового учебного пособия восполнило потребность в пополнении дисциплины «Лексикология и фразеология казахского языка», читаемой на филологическом факультете и стало важным подспорьем в преподавании данной дисциплины.

Г.Н. Смагулова продолжила научные изыскания, начатые когда-то С. Кенесбаевым, развитие идей которого нашло место в ее работах. Так, одни только научные исследования в области фразеологии получили освещение в более чем 100 научных статьях, учебных пособиях и монографиях. Это является большим вкладом в развитие науки.

«Один язык – единая нация» – с этих слов начинается вводная часть научного труда, в котором подробно описаны варианты фразеологизмов казахского языка, причины их возникновения, виды и способы образования, особенности употребления, взаимосвязь языковой нормы и вариативности фразеологизмов. Эта книга явилась первой ступенью в изучении парадигматических отношений во фразеологии, в которой рассматриваются семантические категории фразеологизмов: варианты, синонимы, антонимы, многозначные слова, сочетания омонимов, создающие парадигматические ряды. Во всех последующих исследованиях по казахской фразеологии более углубленно исследовались именно эти аспекты.

Следующим фундаментальным трудом Гульдархан Нургазыкызы, который заполнил пустующую нишу казахского

языкознания, стала монография «Национально-культурные аспекты близких по значению фразеологизмов» (1998 г.). Эта работа послужила основой для написания докторской диссертации.

«Отражение в казахском языкознании рассудительности казахского народа, художественное восприятие картины мира, его мыслей и чувств, донесение до молодого поколения, стоящего на пороге нового тысячелетия, национально-культурных особенностей посредством родного языка - очень важная проблема», - пишет автор в предисловии (с.5). Данный труд, в котором нашли широкое применение такие понятия, как «человеческий фактор в языке», «познание человека посредством языка», явился одним из первых исследований, повлиявших на формирование антропоцентрического направления в казахском языкознании. В этой монографии рассматриваются вопросы отражения во фразеологии национального менталитета, духовной культуры, определение места фразеологизмов в культурологии, способы передачи национально-культурных особенностей языка посредством фразеологических единиц.

Научное кредо ученого берет начало с аксиомы «Один язык – единая нация». Это выражение стало стержнем всех исследовательских трудов автора.

«Всем языковым единицам свойственно сохранять в себе и передавать знания носителей о предметах и явлениях, отражать языковую картину мира, тем не менее во фразеологизмах, пословицах и поговорках кумулятивная функция проявляется особенно ярко. Порожденные и взрощенные народом, именно они выражают его самобытность и менталитет. Казахский язык объединяет целую, говорящую на нем нацию.» (с.145) Отсюда утверждение автора «Один язык – единая нация», ставшее отправной точкой ее научных поисков.

В целом специфика данной научной монографии: в конце прошлого тысячелетия в русском языкознании стал популярным термин «концепт». Г.Н. Смагулова одной из первых в казахстанском языкознании использовала данное понятие в своей монографии. Фразеологизмы, объединенные в синонимический ряд, должны выражать только общее понятие. При рассмотрении

фразеологических единиц с позиций лингвистической парадигмы и концепта автор сделал новые выводы. Так, фразеологизмы в отличие от лексических синонимов нельзя отнести к определенной части речи. Трактовка автором синонимических фразеологизмов в качестве понятия или определения, объединение данных устойчивых выражений в определенный семантический круг, подтверждают то, что концепт шире, чем понятие и значение слов и концепты могут быть объяснены при помощи расширения семантики слов синонимического ряда в зависимости от опыта индивида.

Впервые в казахской фразеологии был предпринят шаг к рассмотрению синонимичных фразеологизмов с позиций антропоцентризма и человеческого фактора в языке, а также объединению их во фразео-семантические круги. Данные круги были распределены в тематические группы. В ходе исследования языковой материал был проанализирован и взят за основу для составления «Словаря синонимических фразеологизмов». Более трех тысяч синонимических фразеологизмов были собраны и включены в данную работу, что обуславливает прикладной характер исследования.

В целом данная монография была принята положительно научным большинством в те годы. Свидетельством тому является публикация шести рецензий ученых-языковедов на монографию «Национально-культурные аспекты близких по значению фразеологизмов», что дало высокую оценку научной значимости труда, внесшего научный вклад в казахскую фразеологию.

Всем известно, что путь в науке тернист и непрост. Все победы и научные достижения ученого оказались возможными благодаря большой усидчивости, трудолюбию и терпению. И сегодня Г.Н. Смагулова продолжает научно-исследовательскую работу, параллельно занимаясь педагогической деятельностью, и является примером для молодых ученых. Известная фраза «учитель жив учениками» в полной мере относится и к доктору филологических наук Г.Н. Смагуловой, не просто подготовившей своих последователей в науке, а сформировавшей собственную школу в казахской фразеологии.

Ученики являются продолжателями идей учителя, его трудов. Весь процесс – от утверждения темы до защиты диссертационной работы соискателем – является подтверждением зрелости взглядов инципов руководителя, научного руководства, до защиты диссертационной работы, - является подтверждением ряда о научных принципах и взглядов руководителя. Выбор темы, многолетняя работа с учениками, избравшими непростую преподавательскую долю, дают свои результаты только тогда, когда они выходят на защиту перед маститыми учеными, показывая и научный уровень их руководителя. Подтверждением к этому служат 25 кандидатов наук, 2 доктора наук, 5 доктора философии (PhD), которые защитили под руководством ученого и ныне нашли свое место в научной и образовательной сфере. Интересно что все они являются преподавателями вузов в самых разных уголках нашей страны. Это большое достижение и для руководителя, и для науки в целом. Написание многочисленных трудов, особенно в области фразеологии, подготовка таких учеников приводит к выводу, что профессор Г.Н. Смагулова сформировала собственную школу в казахской фразеологии.

Г.Н. Смагулова продолжает вносить свой вклад в развитие науки, занимаясь теоретическими вопросами казахской фразеологии с учетом новых направлений в языкознании. Ее перу принадлежат следующие труды в области фразеологии: «Фразеологизмдердің варианттылығы» (учебное пособие) 1996 г.; «Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілері» (монография) 1998 г.; «Мағыналас фразеологизмдер сөздігі» 2002 г., «Фразеологиялық калькалар» (учебное пособие) 2005 г.; (в соавторстве) «Парсы және қазақ тіліндегі мақал-мәтелдердің жүйесі» (учебное пособие) 2006 г.; (в соавторстве) «Қазақ фразеологизмдерінің семантикалық категориялары» 2009 г.; 2017г; (данный труд преподается в бакалавриате как элективный курс) «Қазақ фразеологиясы лингвистикалық парадигмаларда» (монография) издана в 2010 г. Дополнена в 2020 г. эта монография переиздана. Данная монография посвящена формированию алгоритма когнитивно-семантического анализа фразеологизмов в казахском языке. Если к этим научным

достижениям автора добавит научные изыскания ее соискателей, то вклад ученого в казахскую фразеологию, представляется неоценимым. Учебник «Қазақ тілінің лекикологиясы мен фразеологиясы» в 2004 г. издан соавтором в издательстве «Қазақ университеті».

Составление словаря требует большой самоотдачи, творческих способностей. Г.Н. Смагулова также продуктивно трудилась в области лексикографий, выпустив 5 словарей: «Мағыналас фразеологизмдер сөздігі» (2002 г.), «Мағыналас фразеологизмдер сөздігі» (*дополненный второе издание*) (2010 г.), «Түсіндірме сөздік. Түр түс атаулары мен реңктері» (2016 г.), «Шет тілден енген жаңа сөздер» (2018 г.), «Якутско-русский и казахско-русский словарь многозначных фразеологических единиц» (соавторы: А. Прокопьева, М. Рыскулов, В. Бочкарев) (2019 г.), «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» (2020 г.).

В 90-е годы, годы становления независимости нашего государства Казахстан стало посещать много граждан из зарубежья. Одни приезжали, чтобы получить образование, другие – заниматься бизнесом. В Казахском национальном университете большие группы студентов из Америки учились казахскому языку. В 1996 году, став обладателем гранта по утвержденной Фондом Сороса программе «Обновление гуманитарного образования», Г.Н. Смагулова выпустила учебное пособие «Казахский язык. Страноведение через фразеологизмы», в соавторстве на русском языке в 1997 году. Данный труд является первой работой, посвященной страноведческому аспекту преподавания казахского языка.

В тот же период, когда Казахский национальный университет им. аль-Фараби перешел на двухступенчатую систему образования, для обучения в магистратуре по инновационным технологиям возникла необходимость введения новых дисциплин. Эта обязанность была возложена на преподавателей, имеющих большой опыт исследовательской деятельности, идущих в ногу со временем. Профессор Гульдархан Нургазықызы по совету своего наставника профессор М. Сергалиулы предложила включить в подготовку филологов также дисциплину «Лингвистика текста», разработав

учебно-методический комплекс и лекционный курс по данной дисциплине. В преподавании данного предмета она и по сей день демонстрирует педагогическое мастерство. Лингвистика текста стала одним из новых, выбранных ею научных направлений. Работы, подготовленные ею в данном русле, подтверждают всесторонние знания автора. В последние годы, наряду с научными статьями и тезисами, Г.Н. Смагуловой опубликованы такие фундаментальные труды как учебное пособие «Мәтін лингвистикасы» (2002 г.) и учебник «Көркем мәтін лингвистикасы» (2007 г.), рекомендованные МОН РК. За этот труд стала обладательницей медали имени А. Байтұрсынова «Саңлақ автор».

Особенность преподавателей вуза в том, что они являются одновременно и учителем, и ученым. В настоящее время очень большое значение в вузах уделяется чтению курсов, связанных с научными инновациями, что является для профессоров очень ответственным и важным делом, подтверждающим их особый статус. Сейчас требования к образованию у студентов очень высоки. Потому как поиски будущего специалиста постоянно совершенствуются современной технологической культурой. В образовательную программу студентов включаются элективные курсы, подтверждающие соответствие обучения современным требованиям. В этом плане новые учебные курсы, привезенные профессором Г.Н. Смагуловой на лекцию, можно увидеть в изданных учебных пособиях, таких как «Шешендік сөздердің дискурсы» (совместно с авторами) (2008 г.), «Фразеологизмдердің семантикалық категориялары» (2009 г.), «Іс қағаздарын жүргізу» (2013 г.), которые вскоре были в руках у студентов. Данные учебники являются первыми книгами, написанными по требованиям кредитной технологии обучения. Благодаря таким трудам, которые собирают качественные знания для студентов, они способствовали упрощению процесса обучения.

Также в бакалавриате: «Тіл және дискурс», «Мағыналас фразеологизмдердің лингвомәдени ерекшеліктері», «Қазақ метафорасының қызметі», «Жарнама дискурсы», «Шешендік сөздер», «Көркем сөйлеудің теориялық негіздері»;

«Лингвоаксиология»; в магистратуре: «Мәтін талдаудың лингвистикалық аспектілері», «Фразеологиялық тұлғалардың стильдік негіздері», «Фразеологизмдердің лингвомәдени сипаты», «Қазақ дискурсын зерттеу технологиялары», «Дикурс лингвистикасы»; в докторантуре «Тұрақты тіркестердегі антропоцентрлік когниция», «Шешендік өнердің лингвистикалық парадигмалары», «Лингвистикалық зерттеулерді ұйымдастыру және жоспарлау», «Ғылыми зерттеудің әдістемесі», «Мәтінді филологиялық талдаудың негіздері» введенные профессором Г.Н. Смагуловой. Между тем, мы отмечаем около 16 дисциплин по выбору. В современном образовательном процессе существуют очередные элективные курсы, предлагаемые работодателями в соответствии с их требованиями.

Как победитель конкурса государственной программы Министерства образования и науки РК 2006 г. на тему «Научное исследование опыта перехода государств Центральной Азии на латиницу», она успешно проработала. Вместе с членами программы провели анкетирование в разных регионах Казахстана, собрали ценные данные по латинскому алфавиту.

В 2007 году Г.Н. Смагулова стала обладательницей гранта Министерства образования и науки Республики Казахстан «Лучший преподаватель вуза». Благодаря этому появилась возможность наладить научные связи и обменяться опытом с учеными из вузов ближнего и дальнего зарубежья. На Международной выставке «Сучасні навчальні заклади – 2010» («Современные учебные заведения -2010»), прошедшей в Украине, Г.Н. Смагулова была награждена почетным дипломом.

Профессор Г.Н. Смагулова поддерживает постоянные научные связи с зарубежными учебными заведениями. С 2009 году по приглашению Национального университета КНР читает лекции по таким дисциплинам «Қазақ тілінің фразеологиясы», «Қазақ тіл біліміндегі жаңа ғылыми бағыттар».

Г.Н. Смагулова была участником многих международных научно- практических конференций, представляя на них не только КазНУ им. аль-Фараби, но и нашу страну, тем самым поднимая статус отечественного языкознания. На конференциях,

проходивших в Турции, Польше, Китае, Греции, Испании, Франции, Азербайджане, Украине, в российских городах Белгород, Новгород, Казань, Омск и др. ее доклады, посвященные фразеологизмам казахского языка, которые отражает казахскую культуру и ментальность вызвали большой интерес научной общественности.

Нельзя не отметить и личные качества Гульдархан Нургазыкызы. Одной из главных человеческих качеств ученого является желание постоянного духовного, научного и культурного роста, способность радоваться за успехи коллег и учеников. Выполняя должность заведующего кафедрой казахской филологии, она никогда не забывала о почтении и уважении к старшим по возрасту коллегам, с особой заботой относится к молодым преподавателям.

Высоко оценивая научные достижения известных в казахском языкознании ученых-лингвистов, Г.Н. Смагулова в разные годы на высоком уровне организовывала научно-практические конференции, посвященные юбилеям этих ученых. Так, научные конференции, посвященные первому академику казахского языкознания Н.Т. Сауранбаеву, основоположникам науки о языке в Казахстане – С. Аманжолову, М. Балакаеву, а также мероприятия, организованные в честь научной деятельности академиков А. Кайдара и Р. Сыздык, демонстрируют уважение и почтение профессора к своим наставникам. В 2009 году вышел в свет труд Г.Н. Смагуловой «Тіл білімінің тарландары» («Корифеи языкознания»).

Гульдархан Нургазыкызы Смагулова помимо всего прочего – хорошая супруга и заботливая мать. Ее супруг – Адильбек Смагул – был доктором экономических наук, профессором. Их дети – Жания и Айдос – радуют родителей своими успехами. Радость внуков – счастье их жизни.

Наука не терпит нерадивых, она отдает предпочтение старательным, терпеливым, влюбленным в свое дело людям. Профессора Г.Н. Смагулову с полным правом можно отнести к последним, она никогда не останавливается на достигнутом и всегда находится в поиске новых идей. От своих учеников Г.Н. Смагулова требует того же.

**GULDARKHAN NURGAZIEVNA SMAGULOVA, DOCTOR
OF PHILOLOGICAL SCIENCES, PROFESSOR
A SHORT ESSAY ON LIFE AND SCIENTIFIC,
PEDAGOGICAL AND SOCIAL ACTIVITIES**

Smagulova Guldarkhan Nurgazievna – Doctor of Philological Sciences, qualified professor at the al-Farabi Kazakh National University.

In 1973, she graduated with honours from the S.M.Kirov Kazakh State University as a teacher of Kazakh language and literature, she did not know how the state of our native language in the 70s would «teach» the future professor. The so-called «years of stagnation" in the twentieth century were marked by the fact that for graduates of Kazakh philologists the «Kazakh language» remained in their homeland, in the shadow of the Russian language.

The independence of our country has opened up a garden of Kazakh language connoisseurs. It was only after Kazakh language became the state language that there was a demand for journalists. Many teachers of the Kazakh language did so only in 1989, when mass Kazakh language departments were opened at universities to teach Kazakh to Russian speakers. In those years, the slogan «bilingualism» and «two languages - two wings» was in full swing. When «the fate of language became the fate of the country», Professor G.N.Smagulova could not sit idly by. She started working actively in Almaty city's «Kazakh language» society. She regularly published questions about her native language in the press and discussed many issues related to language teaching. At that time, Smagulova published many articles in the press on multilingualism issues.

It is no exaggeration to say that Professor Guldarkhan Nurgazievna's path to science was also due to this independence, the acquisition of the state status of the Kazakh language.

Areas of research: lexicology and phraseology of the Kazakh language, linguoculturology and text linguistics. She is the author of three hundred scientific articles and methodical works, textbooks and manuals, monographs. Among the first books the booklet «Tilashar» (1992) for Russian-speaking students (co-author) was published in circulation of seventy-nine thousand copies and quickly dispersed.

The great turning point in science began in 1990 with the blessing of Guldarkhan Nurgazievna, who led Academician Abduali Kaidar in his quest for the golden roots of science. Kazakh phraseology «gold digging» scientific research, which began 90 years under the leadership of the academician.

In 1993, he defended his thesis on «Variations in the phraseology of the Kazakh language» on the doctoral dissertation board of the Institute of Linguistics. Academician Rabiga Syzdyk, who was an official opponent, positively analysed the scientific results of her work, highly appreciated the scientist's work and praised the future professor. This study was published in 1996 by the scientist «Variation of Phraseology». This was reflected in the results of a textbook published by Sanat. The book was published with the support of the National Agency for Press and Mass Communications of the Republic of Kazakhstan and at the suggestion of the Ministry of Education of the Republic of Kazakhstan.

This was the first separate textbook of general phraseology. Before that, separate articles and studies on phraseology were published, but I. Kenesbaev, 1977. There is no separate publication there for the «Kazakh phraseology dictionary». except for . It is known that a library does not hold such a large dictionary in its hands. In this regard, the faculties are reading «Kazakh philology, lexicology and phraseology», additional qualitative study of such textbooks, the opportunity for students to undergo at least one more education - left to meet the needs.

G.N. Smagulova further deepened scientific proposals, ideas and goals of I.Kenesbayev, the founder of Kazakh phraseology. Only her research in the field of phraseology formed the basis for more than one hundred articles, textbooks and monographs. This is considered to be the development and contribution of science.

«One language is one people» in the work that begins with the introduction, analyzes the variants of the phraseology of the Kazakh language, their causes, types, ways of creation, peculiarities of use, correlation of language norms and variants of phraseology. This book is the first step in analysing paradigmatic relationships in phraseology. We say this because semantic categories of phraseology: variants, synonyms, antonyms, ambiguities, homonymous phrases form

paradigmatic relations. Further research into the phraseology of the Kazakh language has deepened this area.

The next important and fundamental scientific monograph by Guldarkhan Nurgazyevna, which found the golden roots of science, is called *National and Cultural Aspects of Content Phraseology* (1998). This was the basis for his doctoral thesis. The content of the book was later republished in 2010 as it became the basis for an elective course for students.

«Linguistics knowledge of the Kazakh nationality is wise, the edge of the blue light in the world in recognition of artistic thought - a fantasy on the threshold of a new century before the younger generation, the next generation of national - cultural characteristics of the study itself through spoken language - the most important issue, the preface writes». (5 pg). This work was at the forefront of Kazakh linguistics, which formed such anthropocentric views as the human factor in language», «recognition of the human being in language». The monograph analyses the national mentality inherent in phraseology, its place in culturology through language and the national features of loneliness with spiritual culture.

The credo or position of a scientist in science begins with the principle «One language, one nation». This platform, this credo, has become the basis for all research.

Language in everything», the phenomenon of a world language was a typical manifestation of language units, aggregate services, especially in phraseology and proverbs - special statements. The reason is that only words and phrases in the language of people, which are rooted in the soil of the nation, can determine the identity and mentality of the nation. The Kazakh language is spoken by the entire nation. «That's why we speak" one language – one nation," concludes the author. (145b).

In general, the peculiarity of this scientific monograph is that at the end of the last century, when the problem of «concept» began to be discussed in Russian linguistics, this work can be distinguished among the researchers of Kazakh linguistics closest to this problem. Phraseologisms that are integrated into semantic rows should only give a general idea. This is the author of today's linguistic idioms, which are considered in relation to the concept of paradigms in the

context of a new idea – reasoning. For example, semantic phraseologies, like lexical synonyms, cannot be attributed to a specific vocabulary. The fact that semantic phraseologies are considered in terms of concepts and concepts in which they are recognised as regular expressions in the general semantic field shows that a concept is broader than a concept, the individual is filled with different concepts through experience.

The Kazakh phraseological series, the anthropocentric group, is for the first time synonymous with the language of the human factor – «learning the human language»– in terms of the phrase. - are classified by semantic fields. These fields were divided into thematic groups. As a result, the language materials used in the study formed the basis for the «Dictionary of Semantic Phrases». This lexicographical work confirmed the applied nature of more than three thousand collected semantic phraseologies. The Dictionary was also published in 2010.

In general, this monograph was accepted by the scientific community of those years. This is evidenced by the publication of six linguist reviews in the monograph «National and Cultural Aspects of Substantive Phraseology» and the scientific contribution to Kazakh phraseology.

It is a fact that the path of science is random and twisting. As the hunter notes, the one who overcomes it is the calmness and honesty of a wise seeker along the way. To this day, the industriousness of Kazakh phraseology, which, in addition to teaching, bears the responsible burden of science, is an example for everyone. In addition, apprenticeship in science is one of the highest quality indicators of teacher growth. She is a doctor of science, constantly working in the field of phraseology, teaching students and forming her own school of Kazakh phraseology.

A natural science student is a continuation of a teacher's work. Presenting scientific topics to young researchers and defending them under the guidance of young scientists is her principle, her attitude towards science and the formation of research methods. According to her, «tireless work for many years with students who have taken up a scientific theme and» linked their destiny «with the faith of the teacher, as well as timely defending the results before doctors in the dissertation council is a flight» of bound fate «into the world of

science. At the same time, 25 Candidates of Sciences and 2 Doctors of Sciences and 3 PhDs defended under the auspices of a teacher have now found their place in the space of science and education. What is interesting is that everyone teaches in the country's universities. This is a great achievement for both science and the scientist. In particular, she has written many works in the field of phraseology, so many students have received training from Professor G.N.Smagulova. This allows us to conclude that Smagulova has formed her own school of Kazakh phraseology.

G.N. Smagulova contributes to the study of the growing theoretical problems of Kazakh phraseology with regard to new areas of modern linguistics. Special mention should be made of Smagulova's work in the field of phraseology. «Change of phraseology» (textbook) 1996, National and cultural aspects of semantic phraseology» (monograph) 1998, Dictionary of semantic phraseology» 2002, 2010, «Frazеological tracing tracing» (textbook) 2005. (co-authored), «partner in the proverb of Persian and Kazakh – proverb system (manual), in 2006 (co-authored)», Kazakh partner frazeologizmderiniñ semantic categories, 2017j, in 2009 (this work is taught as an optional course of bachelor degree). «Kazakh phraseology in linguistic paradigms» (monograph) 2010 printed. Completed in 2020 This monograph has been republished. This monograph is intended to form an algorithm for cognitive - semantic analysis by the author of Kazakh phraseology. In addition, if you add the results of research conducted by her students, the scientific palace of Kazakh phraseology has really grown and changed.

Creating a dictionary requires a lot of effort and creativity. G.N. Smagulova has also worked fruitfully in this direction and published 5 dictionaries: «Dictionary of Semantic Phraseology» (2002), «Dictionary of Semantic Phraseology» (*supplemented second edition*) (2010), «Explanatory Dictionary. Names and Shades of Flowers»(2016), New Words from Foreign Language (2018),«Yakutsk-Russian and Kazakh–Russian Dictionary of Multiple – valued Phraseologisms» (co-authors: A. Prokopyeva, M. Ryskulov, V. Bochkareva) (2019), «Kazakh-Phraseologic Dictionary of Semantic Phraseology» (2020).

In the 90s of independence, the number of foreigners coming to a young country like Kazakhstan increased. One came to study, the other to try his hand at business. She taught Kazakh to Americans in groups at the National University. In 1996, after receiving a grant from the Soros Foundation under the Modernisation of Humanities Programme, she gained experience in Kazakh. Textbook «Country Studies through Phraseology», published in Russian (in co-authorship) in 1997. This work is the first book in the field of country studies in the Kazakh language.

At the end of the last century, when Al Farabi National University moved to a two-level education system, the first step in innovative teaching technology for master's degrees began with the development of new disciplines. As a rule, depending on the department's research area, the study of new disciplines is entrusted to teachers with extensive research experience and experience. In addition to special courses in phraseology, Professor Guldarkhan Nurgazievna, on the advice of her teacher, Academician M. Sergeyevich, enriched her scientific research by mastering text linguistics, teaching a new discipline and other disciplines requiring extensive reading and research. Here too, Smagulova is demonstrating her skills at a high level. One of her research areas was text linguistics. At the same time, G. Smagulova's scientific publications demonstrate the complexity and depth of her research. In recent years, she has published fundamental works on text linguistics. In addition to numerous articles, she published a textbook «Text Linguistics» (2002) and a textbook «Linguistics of Fine Art Texts» (2007), recommended by the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan. For this work, she was awarded the A. Baitursynov Medal «Favourite author».

One of the features of university scientists is that they have the same Brazil – teacher – scientist. At present, the university is teaching new subjects related to innovation, especially for responsible professors. Educational requirements for students are now very high. After all, modern technological culture is constantly improving the search for future specialists. In accordance with the current educational process, the results of research in science must be reflected in new elective courses taught by teachers. At the same time,

Professor G. Smagulova soon led the audience to new training courses, students in the hands of «talking partner discourse words (in co-authorship) (2008)», idioms of semantic categories. (2009). Retaining the research published in (2013). tools. These textbooks are the first books written at the request of credit technology in education. It has also contributed to the simplification of the learning process through works that provide students with a quality education.

Also at the bachelor's degree level: «Language and discourse», «Linguocultural peculiarities of semantic phraseology», Function of the Kazakh metaphor», «Advertising discourse»; Master's degree: «Linguistic aspects of text analysis", "Stylistic bases of phraseology», «Linguocultural nature of phraseology», «Linguistics of decors»; Doctoral studies include elective courses introduced by Professor Smagulova G.N.: «Anthropocentric cognition in regular expressions», «Linguistic paradigms of oratorical art», «Organization and planning of linguistic research», «Methods of scientific research» . Meanwhile, we have about 15 faculties. In today's educational process, there are regular elective courses offered by employers.

In 2006 she won the competition of the state program of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan "Scientific study of transition to the Latin alphabet in Central Asia". Together with the programme participants, they conducted a survey in different regions of Kazakhstan and collected valuable data on the Latin alphabet.

G. Smagulova received a grant from the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan «The best university teacher of 2007». As a result, certain work has been done on near and far abroad, universities and research to communicate and exchange experiences. Awarded an honorary diploma at the international exhibition «Suchansni navchalni zakladi – 2010». («Modern Educational Institutions – 2010») in Ukraine.

Professor Smagulova maintains regular scientific contacts with foreign universities. At the Faculty of Kazakh Language and Literature in 2009, at the special invitation of Mintsu University in Beijing, China. She reads lectures on «Phraseology of the Kazakh language», «New scientific directions in the Kazakh linguistics».

G. Smagulova has represented Kazakhstan at international scientific and theoretical conferences and has represented the National University named after G.G. Lomonosov. Al-Farabi National University, raising the scientific status of Kazakh linguistics. For example: Turkey, Poland, China, Greece, Spain, France, Azerbaijan, Ukraine, Russia, Belgorod, Novgorod, Kazan, Omsk and others. At international conferences in cities, she emphasized the culture and mental features of the Kazakh nation through Kazakh phraseology.

Be sure to say good things. One of the noble human qualities of a teacher-scientist is the desire of others to see levels of existence such as spiritual, cultural, scientific growth and replenishment as well as growth. The Department of Kazakh Philology serves senior partners - an award for respect of teachers, especially young specialists, in memory of team members.

G.N. Smagulova organized scientific and theoretical conferences at a high level for anniversaries in different years to promote the heights of scientific and human wisdom of well-known scientists and journalists who have contributed to the Kazakh linguistics. The first academician of Kazakh linguistics N.T. Sauranbaev, the founders of linguistics - S. Amanzholov, scientific conferences about M.Balakaev and meetings of academicians A. Kaidar R. Syzdyk devoted to scientific activity of outstanding journalists expressed respect and honor. This was continued in Linguistics Tarlans (2009).

The the head of the Smagulov's family is Adilbek Smagulovich, Professor at the University of Almaty and Doctor of Economic Sciences. The success of their children, Jania and Aydos, is their pride. The joy of their grandchildren is the happiness of their lives.

Science does not tolerate apathy. A scientific specimen requires constant research. G.N. Smagulova does not get tired of studying. She expects the same from her students.

ПРОФЕССОР Г. Н. СМАҒҰЛОВАНЫҢ ӨМІРІ МЕН ЕҢБЕКТЕРІ ТУРАЛЫ ӘДЕБИЕТ

ЛИТЕРАТУРА О ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОФЕССОРА Г. Н. СМАГУЛОВОЙ

LITERATURE ABOUT THE LIFE AND ACTIVITY OF THE PROFESSOR G. N. SMAGULOVA

1. Авакова, Р. Сын және библиография / Р. Авакова, Э. Сүлейменова // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 1998. – № 25 – 134-135 б. – Кітапқа сын: Г. Н. Смағұлова. Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілері. – Алматы : Ғылым, 1998. – 195 б.
2. Ақайұлы, А. Ұстаз ғалым ұлағаты / А. Ақайұлы // Білім технологиялары. – 2010. – № 4. – 3-6 б.
3. Атабаева, М. Ғалым-ұстаз Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызының дара жолы / М. Атабаева // Қазақ тіл білімі қазіргі заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. матариалдары. – Алматы, 2020. – 23-25 б.
4. Атабаева, М. С. Мағыналы өмір баспалдақтары / М. С. Атабаева, С. Қ. Суатай // Қазақстан-Заман – 2010 – 28 қазан.
5. Әлкебаева, Д. Бейнелі сөз өрнектерін зерттеген ғалым / Д. Әлкебаева // Қазақ тіл білімі қазіргі заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. матариалдары. – Алматы, 2020. – 21-23 б.
6. Бектемірова, С. Ұстаздың кісілік келбеті / С. Бектемірова // Qazaq universiteti. – 2020.
7. Бабаханұлы, Н. Мәтін табиғатын айқындаған еңбек / Н. Бабаханұлы // Президент және халық. – 2010. – № 44. – 29 қазан.
8. Жилкубаева, А. Әмбебап ғалым, ұлағатты ұстаз, тәжірибелі әдіскер / А. Жилкубаева // Қазақ тіл білімі қазіргі заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. матариалдары. – Алматы, 2020. – 16-18 б.
9. Исхан, Б. Ж. Профессор Г. Н. Смағұлованың қазақ фразеологизмдері жайындағы зерттеулері және оның тіл тарихан зерттеудегі орын мен ролі / Б. Ж. Исхан // Қазақ тіл білімі қазіргі

заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. матариалдары. – Алматы, 2020. – 13-16.

10. Көкесенеұлы, Б. Ана тілі туралы үш еңбек / Б. Көкесенеұлы // Қазақ елі. – 1999. – 3 наурыз.

11. Күркебаев, К. Ғалымдық пен ұстаздықтың егіз өрімі / К. Күркебаев // Ана тілі. – 2020. – 30 сәуір.

12. Қазақ филологиясы кафедрасы // Филология факультеті. Әуезов салған ұлы жол... Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетіне – 70 жыл. – Алматы, 2004. – 35-46 б.

13. Қалиұлы, Б. Ұстаз – ғалым / Б. Қалиұлы // Жетісу. – 2010. - 26 қазан (№ 124). – 3 б.

14. Қасым, Б. Бабалар сөзін түлекен ғалым / Б. Қасым // Қазақ тіл білімі қазіргі заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. матариалдары. – Алматы, 2020. – 18-20 б.

15. Момынова, Б. Тіл танудағы шырайлы ғұмыр / Б. Момынова // Ана тілі. – 2010 – 28 қазан.

16. Момынова, Б. Фразеологизмдер және ұлттық менталитет / Б. Момынова // Алматы ақшамы. – 1999. – 20 қаңтар.

17. Оразбаева, Ф. Ш. Ғылым өрісіндегі ізденіс / Ф. Ш. Оразбаева // Қазақ тіл білімі қазіргі заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. матариалдары. – Алматы, 2020. – 9-13 б.

18. Өтеген, Б. Тілшінің тіршілігі ертең үшін... / Б. Өтеген // Ана тілі. – 2020. – 23 желтоқсан.

19. Сағындықұлы, Б. Бейнелі сөзді сөйлеткен / Б. Сағындықұлы // Егемен Қазақстан. – 1998. – 2 сәуір.

20. Сайрамбаев, Т. Өзге ұлттарда ұшыраспайтын ой-тұжырымдар / Т. Сайрамбаев, А. Тымболова // Заман-Қазақстан. – 1998. – 6 қараша.

21. Саткенова, Ж. Б. Профессор Г. Смағұлова және қазақ фразеологиясы / Ж. Б. Саткенова // Қазақ тіл білімі қазіргі заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. матариалдары. – Алматы, 2020. – 29-30 б.

22. Сауатұлы, Ә. Танымды да тартымды оқулық / Ә. Сауатұлы // Алматы ақшамы. – 1998. – 22 сәуір.

23. Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызы // Докторлық диссертациялардың библиографиялық анықтамалығы 1991-2001. – Алматы, 2001. – 225-226 б.

24. Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызы // Жетісу : энциклопедия. – Алматы, 2004. – 543 б.

25. Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызы // Қазақ тілі : энциклопедия. – Алматы, 1998. – 350 б.

26. Суатай, С. Ғылымда ұзақ ғұмыры / С. Суатай, Ә. Хазимова // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 2010. – № 8. – 2-3 б.

27. Суатай, С. Ғылымның қия жолында / С. Суатай, Е. Сағатбек // Қазақ тіл білімі қазіргі заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. материалдары. – Алматы, 2020. – 30-32 б.

28. Тарақ, Ә. Тіл қасиетін танытқан / Ә. Тарақ // Алматы ақшамы. – 1997. – 8 қаңтар.

29. Таусоғарова, А. Өнегелі жол / А. Таусоғарова // Qazaq universiteti. – 2020. – 3 қараша (№ 23).

30. Тымболова, А. Сөз маржандарын терген ғалым / А. Тымболова // Қазақ әдебиеті. – 2020. – 22 мамыр.

31. Тымболова, А. Ұттық тілдің жауһарларын ұлықтаған ғалым. / А. Тымболова // Қазақ тіл білімі қазіргі заман кеңістігінде : халықаралық ғылыми-практикалық конф. материалдары. – Алматы, 2020. – 6-9 б.

* * *

32. Смағұлова Гульдархан Нургазиевна : д-р филол. наук, проф. // Летопись Казахского национального университета имени аль-Фараби. 1991-2004 / ред. кол. : Т. А. Кожамкулов, З. А. Мансуров, К. А. Абдесулы [и др.] ; КазНУ им. аль-Фараби. – Алматы, 2005. – Т. 3. – С. 378-379.

33. Смағұлова Гульдархан Нургазиевна // Кто есть кто в Республике Казахстан. 1998-2001 : справочник. – Алматы, 2001. – 750 с.

* * *

34. Paula, A. M. An Ethnohistorical Journey through Kazakh Hospitality / A. M. Paula // Everyday Life in Central Asia: Past and

Present/ eds. Jeff Sanadeo, Russel Zanca⁷. – Bloomington IN: Indiana University Press, 2007. – 145-159 p.

**ПРОФЕССОР Г.Н. СМАГУЛОВАНЫҢ ЕҢБЕКТЕРІНІҢ
ХРОНОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШІ**

**ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ
ПРОФЕССОРА Г.Н. СМАГУЛОВОЙ**

**THE CHRONOLOGICAL INDEX OF THE WORKS OF
PROFESSOR G.N. SMAGULOVA**

1989

1. Оңаша отау болса... // Жетісу. – 1989. – 19 тамыз.
2. Өз есімінді қадір тұт, замандас // Өркен. – 1989. – 21 қазан.

1990

3. Балаңызды қазақша оқытқыңыз келе ме? // Алматы ақшамы. – 1990. – 28 тамыз.
4. *Қазақша-орысша физика терминдерінің сөздігі. – Алматы : Қазақ ун-ті, 1990. – 1,5 б.т.
5. Мемлекеттік тілді менсінбейтіндер // Алматы ақшамы. – 1990. – 2 тамыз.
6. Не сырың бар, сіңілім? // Халық кеңесі. – 1990. – 10 тамыз.
7. Үркердей топ не бітірмек? // Алматы ақшамы. – 1990. – 9 шілде.

* * *

8. *Практический курс казахского языка для русской аудитории. – Алма-Ата : Қазақ ун-ті, 1990. – 1,5 п.л. / Соавт.: К. Кадашева.

1991

9. Қар үстінде гүл жатыр // Қазақ әдебиеті. – 1991. – 11 қараша.
10. Қасиетін сезем деп ана тілдің // Алматы ақшамы. – 1991. – 8 ақпан.

11. Өзіне талап қойғаның // Қазақстан мұғалімі. – 1991. – 2 маусым.

12. Толықтырар деген үміттеміз // Қазақстан мұғалімі. – 1991. – 18 қаңтар.

1992

13. «Тілашар» : орысша-қазақша студенттер үшін. – Алматы: Ана тілі, 1992. – 80 б. / Авт. бірлестікте: Т. С Сайрамбаев, Қ. Қадашева.

14. Американдық қонақтар дән риза // Алматы ақшамы. – 1992. – 19 қаңтар.

15. Байқауымыздың бағдарламасымен танысып көріңіз // Ана тілі. – 1992. – 23 қаңтар.

16. Бір тиын неге соқыр? // Қазақстан мұғалімі. – 1992. – 9 қазан.

17. *Тілді сыйлау – елге құрмет // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 1992. – № 1.

18. Шетелдік азаматтарға қазақ тілін оқытудағы сөйлеу дағдысын қалыптастырудың әдістемесі // ҚР Білім беру министрлігі КазПИ Жоғарғы оқу орындарында қазақ және орыс тілдерін өзге ұлттар арасында оқыту-методикалық конф. ұсынылған баяндамалардың тезистері. – Алматы, 1992. – 66-67 б.

19. Шыбын жан сөзінің төркіні неде? // Қазақстан мұғалімі. – 1992. – 6 қараша.

* * *

20. Изучаем казахский язык // Астана дауысы. – 1992. – 24 қазан.

21. Методическая разработка по сокращенной программе для слушателей кружков языка / Казахстанский Республиканский центр. – Алматы, 1992. – 74 б.

22. Разговорник русско-казахский : для студентов. – Алматы : Ана тілі, 1992. – 80 с. / Соавт. : Т. И. Сайрамбаев, К. Қадашева.

1993

23. Өз ішімізде өзімізге өгей // Егемен Қазақстан. – 1993. – 26 қаңтар.

24. Прозадағы фразеологизм варианттары // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 1993. – № 4. – 19-23 б.

25. Реті келген рейтингі // Егемен Қазақстан. – 1993. – 3 ақпан.

26. Соматикалық фразеологизмдердің лексикалық варианттары // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 1993. – № 3. – 21-24 б.

27. Фразеологизм варианттарының поэзиядағы қолданылу ерекшеліктері // ҚР ҰҒА хабарлары. Тіл, әдебиет сер. – 1993. – № 2. – 41-44 б.

* * *

28. Вариантность фразеологизмов в казахском языке : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук :10.02.06: защищена 30.04.1993 / науч.рук. А. Т. Кайдаров. – Алматы, 1993. – 24 с.

1994

29. Абай және қазақ фразеологизмдері // Түрік тілі мен әдебиеті (Анкара-Түркия). – 1994. – № 2. – 74-77 б.

30. Жағалауға жеткен соң // Егемен Қазақстан. – 1994. – 7 қыркүйек.

31. Қазақ тілінің бағдарламасы (жаратылыстану факультеттері үшін). – Алматы : Қазақ ун-ті, 1994. – 100 б.

32. Қазақ тілінің практикалық курсына арналған бағдарлама : ун-тің жаратылыстану фак. орыс тілді студенттері үшін / Әл-Фараби атын. ҚазМҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 1994. – 21, [1] б.

33. *Қазақша ағылшынша тілашар. – Алматы : Қазақ ун-ті, 1994. – 2,0 б.т.

34. Сөйлеу тілі – тіл мәдениетіне барар жолдың бастауы // Ана тілі. – 1994. – 18 қараша.

35. Тест – тиімді тәсіл // Қазақстан мұғалімі. –1994. – 14 қаңтар.

36. Фразеологизмдердегі вариант-инвариант синонимдер туралы // ҚазМҰУ хабаршысы. Филология сер. – 1994. – № 2. – 82-84 б.

37. Фразеологизмдердің түпкі және туынды тұлғалары // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 1994. – № 3. – 24-34 б.

38. *Казахский язык (интенсивный курс). – Алматы : Қазақ ун-ті, 1994. – 4,0 б.т.

1996

39. Бакалаврларға арнаулы курсты оқыту ерекшеліктері // ҚазГУ Проблемы подготовки специалистов в системе многоступенчатого университетского образования : сб. докладов. – Алматы, 1996. – С. 73-77.

40. Баянды бағыттар // Егемен Қазақстан. – 1996. – 20 маусым.

41. Ғалымға ғашық көзбенен // Жалын. – 1996. – № 11/12. – 284-289 б.

42. Жыл жемісі : өткен 1995 доңыз жылы ҚазМУ-дің қазақ филологиясы кафедрасына толассыз еңбектің берекелі жемісті жылы болды // Алматы ақшамы. – 1996. – 25 наурыз.

43. Ортақ пікір – мемлекеттік тілді дамыту // Алматы ақшамы. – 1996. – 23 желтоқсан.

44. Тіл білімдерінің түйіндерін шешкен//Алматы ақшамы. – 1996. – 28 ақпан.

45. Фразеологизмдердің варианттылығы / ҚР Баспасөз және БАІ жөніндегі ұлттық агентігі, ҚР Білім м-гі. – Алматы, 1996. – 128 б.

46. Фразеологизмдердің зерттелу бағыттары // ҚазМУ хабаршысы. филология сер. – 1996. – № 3. – 116-121 б.

1997

47. Адамның көңіл-күйін білдіретін (күлу-жылау) фразеологизмдері // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 1997. – № 3/4. – 45-49 б.; – № 7/8. – 81-83 б.

48. Мағыналас фразеологизмдердің ерекшеліктері // ҚазМУ хабаршысы. Филология сер. – 1997. – № 1. – 81-84 б.

49. Мағыналас фразеологизмдердің синонимдік қатарлары // Тіл тарихы және сөз табиғаты (ғылыми жинақ). – Алматы : Ғылым, 1997. – 89-96 б.

50. Тіл үйрететін бес кітап // Алматы ақшамы. – 1997. – 10 сәуір.

51. Фразеологизмдердің амплификациясы // ҚазМҰУ хабаршысы. Филология сер. – 1997. – № 15. – 17-20 б.

52. Фразеологизмдердің синонимдік қатарлары // Тіл тарихы және сөз табиғаты. – Алматы : Ғылым, 1997. – 89-96 б.

53. Эмоциясы жоғары фразеологизмдердің синонимдері // ҚазМҰУ хабаршысы. Филология сер. – 1997. – № 8. – 34-37 б.

* * *

54. Казахский язык. Страноведение через фразеологизмы : учеб. пособие. – Алматы, 1997. – 76 с. / Соавт.: Р. Карымсакова.

1998

55. Кекеш жарнамалар келемеж етеді // Алматы ақшамы. – 1998. – 17 шілде.

56. Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілері : филол. ғылымд. д-ры ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. дис. автореф.:10.02.02: қорғалған 25.12.1998 / ғылыми жетекші Ә.Т. Қайдар. – Алматы, 1998. – 50 б.

57. Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілері : ғылыми басылым / ҚР Ғылым м-гі [және т.б.]. – Алматы : Ғылым, 1998. – 194, [1] б.

58. Менің қазақ тілім : учеб. для 1 кл. трехлет. нач. рус. шк. / худож. А. Т. Ахмедова. – Алматы : 1998. – Кн. 1. – 87, [1] с. / Авт. бірлестікте: Г. К. Досмамбетова.

59. Тіл арқылы мәдениеттанудың бағыттары // Фразеологияның өзекті мәселелері : К. Ахановтың 70 жылдығына арналған республикалық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 1998. – 60-67 б.

60. Фонетика сырын зерттеген // Алматы ақшамы. – 1998. – 7 қаңтар.

61. Фразеологизм // Қазақ тілі энциклопедиясы. – Алматы, 1998. – 437 б.

62. Фразеологиялық сөздік // Қазақ тілі энциклопедиясы. – Алматы, 1998. – 440-441 б.

63. Фразеологиялық тіркес // Фразеологиялық сөздік. – Алматы, 1998. – 442 б.

1999

64. Бұқаралық ақпарат құралдары тілінің ұлт менталитетіне әсері // Мемлекеттік тіл: терминология, іс қағаздары мен бұқаралық ақпарат құралдарының тілі : Қ. Жұбановтың 100 жылдығына арналған республикалық ғылыми-тәжірибелік конф. материалдары. – Астана, 1999. – 360-370 б.

65. Қазақ тілі (Лексикология) : филол. факультетінің 1-курс студенттеріне арналған бақылау жұмыстары мен жаттығу-пысықтау жұмыстары. – Алматы : Қазақ ун-ті, 1999. – 10 б.

66. Тілек-бата сөздеріндегі суггестиялық элементтер // ҚазМҰУ хабаршысы. Филология сер. – 1999. – № 31. – 79-83 б.

2000

67. Алғы сөз // Академик Н. Сауранбаев. – Алматы, 2000. – I-т. – 3-4 б.

68. Алғы сөз // Академик Н. Сауранбаев. – Алматы, 2000. – II-т. – 3-4 б.

69. Алғы сөз // Академик Н. Сауранбаев. – Алматы, 2000. – III-т. – 5-6 б.

70. Қазақ фразеологиясының даму бағыттары // Университеттік білім мен қоғам – үшінші мың жылдықта : XXX халықаралық ғылыми әдістемелік конф. – Алматы, 2000. – 144-147 б.

71. М. Балақаевтың қазақ фразеологизмдері туралы ғылыми көзқарастары // ҚазМУ хабаршысы. Филология сер. – 2000. – № 8 (42). – 14-19 б.

72. Н. Сауранбаев – лексикология мәселелері // ҚазМҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2000. – № 4 (38) – 27-31 б.

73. Тұңғыштардың бірі // Егемен Қазақстан. – 2000. – 6 қазан.

2001

74. Қазіргі қазақ тіліндегі фразеологизмдерді топтастыру мәселелері // Қазақ тілі мен тарихи диалектологиясы. – Алматы, 2001. – 66-70 б.

75. Магистранттарға лингвистикалық талдау әдістерін меңгерту // Әлемдік білім және ХХІ ғасыр университеттері :

XXXI ғылыми-әдістемелік конф. материалдары. – Алматы, 2001. – 73-74 б.

76. Ө. Тілеуқабылұлының «Шипагерлік баян» еңбегіндегі табу мен эвфемизмдер // Қазақ тілі – мемлекеттік тіл : республикалық ғылыми-практикалық конф. материалдары. – Алматы, 2001. – 16-19 б.

77. Тілде терең мағына бар // Зерде. – 2001. – № 12. – 9 б.

2002

78. Аударма әдебиетінде ұлттық болмыс лексиканың берілуі // Көркем аударманың теориясы мен тарихының өзекті мәселелері : халықаралық ғылыми теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2002. – 142-145 б.

79. Ғылымның алтын тамыры // Сөзтаным. – Алматы, 2002. – 9-10 б.

80. Жаһандану қазақтарды жарылқай ма? // Түркі славистикасы және жаһандану ғылыми конф. материалдары. – Алматы, 2002. – 3 б.

81. Қазақ тіліндегі тарихи фразеологизмдер // ҚазҰУ хабаршы. Филология сер. – 2002. – № 18 (52). – 47-51 б. / Авт. бірлестікте: Ө. Хазимова.

82. Қазіргі қазақ тіліндегі фразеологияның терминдері // ҚазҰУ хабаршысы, 2002. – № 9. – 11-14 б.

83. Қазақ фразеологиясының терминдері жайлы // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2002. – № 9 (60). – 11-14 б.

84. Лексикология пәнінен кейбір мамандықтарға жұмыс бағдарламасын жасаудың ерекшеліктері // Ұлттық университеттің айырықша мәртебесі және студент тұлғасының қалыптасу, даму, кәсіби орнығу мәселелері : Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқытушы проф. құрамы XXXII ғылыми-әдістемелік конф. материалдар жинағы. – Алматы, 2002. – 266-267 б.

85. Лингвистикалық пәндер бойынша магистрлер дайындаудың негізгі бағыттары // Ғылыми-педагогикалық білім берудің қазіргі кезеңдегі өзекті мәселелері : халықаралық ғылыми-тәжірибелік конф. материалдары. – Алматы, 2002. – 334-336 б.

86. Мағыналас фразеологизмдер сөздігі. – Алматы : Сөздік-словарь, 2002. – 190, [2] б.

87. Мәтін лингвистикасы : оқу құралы / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2002. – 111, [1] б.

88. Оқушылардың ұлттық дүниетанымын қалыптастыруда фразеологизмдердің рөлі // Қазақ мектебі: бүгінгі жайы және даму болашағы : республикалық ғылыми-практикалық конф. материалдары, Астана, 11-12 желтоқсан 2002 ж. – Астана, 2002. – 443-445 б.

2003

89. Көркем мәтіннің лингвистикалық анализі : типтік бағдарлама. – Алматы : Қазақ ун-і, 2003. – 79-84 б.

90. Кредиттік технология: қазақ тілін оқытудағы проблемалары // Қазақстан халықтар тілдері VI фестивалі материалдары. – Астана, 2003. – 5 б.

91. Қазақ тілі оқулықтары: жаңа кезең жаңа талап // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 2003. – № 2. – 3-6 б.

92. Қазақ фразеологиясының негіздері : типтік бағдарлама. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2003. – 142-147 б.

93. Магистратурада оқытылатын арнаулы курстардың ғылыми бағыттары // Жоғары кәсіптік білім беру жүйесіндегі кредиттік технологияны жүзеге асырудың ғылыми-әдістемелік аспектілері : Әл-Фараби атын. ҚазҰУ оқытушы-профессорлар құрамының XXXIII ғылыми-әдістемелік конф. материалдары. – Алматы, 2003. – 84-85 б.

94. Мәңгі жасыл теория ағашының жемістері // Көркем әдебиет тілінің өзекті мәселелері : ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2003. – 60-64 б.

95. Оқушылардың ұлттық дүниетанымын қалыптастырудағы фразеологизмдердің рөлі // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 2003. – № 2. – 76-79 б.

96. С. Аманжолов қазақ тіл білімінің негізін салушылардың бірі, аса көрнекті ғалым // ҚазҰУ хабаршы. Филология сер. – 2003. – № 4 (66). – 20-23 б.

97. Фразеология : арнаулы курстар бойынша магистр. арналған әдістемелік құрал / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2003. – 31, [1] б.

2004

98. Академик Ә. Қайдар және қазақ фразеологиясы // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2004. – № 8. – 4-8 б.

99. Ғалымға ғашық көзбенен немесе мәтін мәнері // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2004. – № 5 (77). – 3-6 б.

100. Ғылымдағы ғұмыр ғибраты // Егемен Қазақстан. – 2004. – 16 қазан.

101. Заң актілеріндегі заң терминдерінің беріліу ерекшеліктері // Абай атындағы ҚазҰПУ хабаршысы. Филология ғылымдары сер. – 2004. – № 3. – 52-54 б.

102. «Көп туса қазақ дәл сіздей қызды» // Түркістан. – 2004. – 14 қазан.

103. Көркем мәтіндегі кеңістік пен уақыт категориялары // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2004. – № 2 (74). – 143-146 б.

104. Қазақ тіл білімінің көрнекті өкілі М. Балақевтың туғанына – 75 жыл // ҚазҰУ хабаршысы. Ақпараттық сер. – 2004. – 95 б.

105. Мәдени мұраның тірегі – тіл // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 25 маусым.

106. Мәтін және дискурс // Мәдениетаралық қатысым мен орыс-қазақ филологиясының өзекті мәселелері : халықаралық ғылыми-практикалық конф. материалдары. – Алматы, 2004. – 574-581 б.

107. Мәтін кеңістігіндегі ұлттық концептілер өрісі // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2004. – № 6 (78). – 169 б.

108. Мәтіндегі қатысым қызметінің түрлері // Білім сапасы – ХХІ ғасыр өркениетінің кепілі : Әл-Фараби атын. ҚазҰУ оқытушы-проф. құрамының ХХХІІ ғылыми-әдістемелік конф. материалдары. – Алматы, 2004. – 112-114 б.

109. Мәтіндік таңбалар // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2004. – № 5 (77). – 34-37 б.

110. Түркі филологиясының мәселелері // Халықаралық түркология конгресі : Түркістан ғылыми жинақ. – 2004. – 94-99 б.

2005

111. Жаңа оқулықтағы жаңалықтар // Қазақстанның ғылымы мен жоғары мектебі. – 2005. – 1 мамыр. – 7 б. – Кітапқа сын: Р. Әмір. Жай сөйлем синтаксисі. – 2003. – 191 б.

112. ЖОО-да лингвистикалық пәндерді оқыту әдістемесі : типтік бағдарлама. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2005. – 1,5 б.т.

113. Мәтіндегі қатысым қызметінің түрлері және олардың ұйымдастырылуы // Абылайхан атын. ҚазХҚжӘТУ хабаршысы. – 2005. – № 4 (13). – 299 б.

114. Омоним // Қазақ энциклопедиясы. – Алматы, 2005. – 130 б.

115. Парсы мақал-мәтелдерінің жүйесі : оқу құралы / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2005. – 113, [3] б. / Авт. бірлестікте: Г. Джумадилова.

116. Профессор Р. Әмір – 75 жаста // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2005. – № 4. – 4-6 б.

117. Сауранбаев Нығмет Тінәліұлы // Қазақ энциклопедиясы. – Алматы, 2005. – 7-т. – 593-594 б.

118. Серғалиев Мырзатай Серғалиұлы // Қазақ энциклопедиясы. – Алматы, 2005. – 7-т. – 663 б.

119. Синоним // Қазақ энциклопедиясы. – Алматы, 2005. – 7-т. – 678-679 б.

120. Фразеологиялық калькалар : оқу құралы / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2005. – 122, [2] б. / Авт. бірлестікте: Г. Д. Айтжанова.

121. Шешендік сөздердің дискурсы : кредиттік технология бойынша оқу-әдістемелік кешені. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2005. – 166 б.

2006

122. Академик Ө. Айтбаевтың фразеологияға қатысты пікірлері // Тіл және әдебиет: кешегісі мен бүгіні : халықаралық конф. материалдары. – Алматы, 2006. – 26-29 б.

123. Қазақ морфонологиясы проф. А. Айғабылов зерттеуінде // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2006. – № 4 (94). – 4-7 б.

124. Қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы – 500 тест : тест сұрақтары / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2006. – 89, [1] б.

125. Сөздік // Қазақ энциклопедиясы. – Алматы, 2006. – 8-т. – 40-41 б.

126. Сөздік қор // Қазақ энциклопедиясы. – Алматы, 2006. – 8-т. – 41 б.

127. Сөздік құрам // Қазақ энциклопедиясы. – Алматы, 2006. – 8-т. – 41 б.

128. Сыздық Рәбиға Сәтіғалиқызы // Қазақ энциклопедиясы. – Алматы, 2006. – 8-т. – 127 б.

2007

129. І. Кеңесбаев қазақ фразеологиясының теориялық мәселелері жөнінде... // Қазақ тіл білімі мен түркітану мәселелері : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2007. – 48-52 б.

130. Көркем мәтін лингвистикасы : оқулық. – Алматы, 2007. – 149, [3] б.

131. Қазақ тіліндегі дыбыстар жүйесі: проф. С. Мырзабековтың ғылыми көзқарасы // ҚазҰУ хабаршысы. – Алматы, – 2007. – № 5. – 8-10 б.

132. Қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы: 500 тест (екінші түзетілген басылым). – Алматы : Қазақ ун-ті, 2007. – 192 б.

133. М. Балақаев тіл мәдениеті туралы және қазіргі жастар тілі // Қазақ тілі ғасырлар тоғысында: теориясы, тарихы және қазіргі жайы : проф. М. Балақаевтың туғанына 100 жыл толуына орай ұйымдастырылған халықаралық конф. материалдары. – Алматы, 2007. – 30-34 б.

134. *Мәтін лингвистикасы бойынша өздік жұмыстарды ұйымдастыру // Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқытушы-проф. құрамының XXXVII ғылыми әдістемелік конф. материалдары, Алматы, 25-26 қаңтар 2007 ж. – Алматы, 2007.

135. Мәтін лингвистикасының кейбір мәселелері: мәтіндік деңгей және мәдениет // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2007. – № 3. – 146-149 б.

136. Мәтін талдауға қатысты Х.К. Мұхамбеттің еңбектері // Қазақ диалектологиясының мәселелері және проф. Хасан Кәрімұлы Мұхамбеттің 75 жасқа толуына ұйымдастырылған республикалық ғылыми тәжірибелік конф. материалдары. – Алматы, 2007. – 5-9 б.

2008

137. Жаһандану және түркі фразеологиясы // Тіл және жаһандану: бүгінгі мен болашағы : халықаралық конф. материалдары. – Алматы, 2008. – 17-20 б.

138. Жаһандану: үш тұғырлы тіл, ұлттық сана // Полилингвизм: язык – сознание – культура : Ахановские чтения : материалы междунар. конф. – Алматы, 2008. – С. 51-57.

139. Көркем сөздің сыры мен сымбатын саралаған ғалым // Тіл білімі: қазақ тілінің стилистикасы және тіл мәдениеті : республикалық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Астана, 2008. – 5-10 б.

140. Көшпелілер интеллектісі және фразеологизмдер // Шоқан тағылымы – 13 : халықаралық ғылыми-практикалық конф. материалдары, Көкшетау, 24-26 сәуір 2008 ж. – Көкшетау, 2008. – 134-138 б.

141. Қазақ жарнамасының тілі // Жаңа ғасырдағы Қазақстанның тілдік кеңістігі және әлемдік лингвистиканың өзекті мәселелері : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2008. – 653-659 б.

142. Магистранттарға ғылыми-зерттеу жұмыстарын ұйымдастырудың ерекшеліктері // Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті және жаңа Қазақстанның білім беру стратегиясы : Әл-Фараби атын. ҚазҰУ оқытушы-проф. құрамының XXXVIII ғылыми-әдістемелік конф. материалдары. – Алматы, 2008. – II-кітап. – 48-50 б.

143. Мәдени мұраның тірегі – тіл // Рухани-ғылыми мұра тақырыбындағы республикалық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2008. – 81-82 б.

144. Мәдени мұраның тірегі – тіл // Туған тіл. – 2008. – № 2. – 44-47 б.

145. Мәңгі жасыл теория ағаштарының жемісі. проф. С. М. Исаевпен бірге // Қазақ тіл білімі мен әдебиеттанудың теориялық және әдістемелік мәселелері : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2008. – 1-т. – 53-58 б.

146. Шешендік сөздердің дискурсы : [оқу құралы]. – Алматы : Арыс, 2008. – 181, [3] б.

147. І. Кеңесбаев қазақ фразеологиясының негізін салушы // Бүгінгі қазақ әдеби тілі, тарихи тағылымы мен дәстүрі : республикалық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Астана, 2008. – 3-т. – 29-34 б.

* * *

148. Концепт «женщины» в казахских фразеологизмах // Вестник НовГУ им. Я. Мудрого. – № 49. – 2008. – 84-88 с.

149. Семантические и стилистические особенности перевода русских фразеологизмов на казахский язык // Семантика и стилистика : тезисы II Международной науч. конф., Польша, г. Лодзь, окт. 2008. – Лодзь, 2008. – С. 67.

150. Языковая ситуация в Казахстане и функционирование русского языка // Коммуникативная парадигма в гуманитарных науках : материалы XII междунар. науч.-практ. конф., Ростов-на-Дону, нояб. 2008 г. / Ростовский институт иностранных языков. – Ростов-на-Дону, 2008. – С. 191-196.

2009

151. Қ. Жұбанов және тілдегі гендерлік оппозиция // Тіл білімінің өзекті мәселелері: проф. Қ. Жұбановтың жылдығына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2009. – 240-242 б.

152. Қазақ қандай халық? // Ана тілі. – 2009. – 4 наурыз. – Кітапқа сын : Қайдар, Ә. Т. Қазақ қандай халық? / ҚР Білім және ғылым м-гі, А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі ин-ты. – Алматы : Дайк-пресс, 2008. – 651, [1] б.

153. Қазақ қандай халық? // Президент және халық. – 2009. – 4 қыркүйек. – Кітапқа сын : Қайдар, Әбдуәлі Туғанбайұлы. Қазақ

қандай халық? / ҚР Білім және ғылым м-гі, А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі ин-ты. – Алматы : Дайк-пресс, 2008. – 651, [1] б.

154. Қазақ тіліндегі соматизмдердің медицинадағы қолданыс ерекшеліктері // Медицина білімі – мемлекеттік тіл аясында : республикалық ғылыми-практикалық конф. материалдары. – Алматы, 2009. – 8-10 б.

155. Қазіргі қазақ жастарының мәдени-тілдік ерекшеліктері // Studies in Turkic Philologi. – China Minzu University Press, 2009. – P. 99-104.

156. Мінез : проф. Б. Қалиұлының 70 жылдығына // Түркістан. – 2009. – 21 қаңтар.

157. Салмақ-көлем мәнді нумератив сөздер // Сөз семантикасы: лексикография, семасиология, терминология : проф. Б. Қалиұлының 70 жасқа толу мерейтойына арналған республикалық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2009. – 83-87 б. / Авт. бірлестікте: К. Күркебаев.

158. Тіл абызы // Егемен Қазақстан. – 2009. – 9 қараша.

159. Тіл білімінің білікті маманы // Сөз семантикасы: лексикография, самасиология, терминология : проф. Б. Қалиұлының 70 жасқа толу мерейтойына арналған республикалық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2009. – 14-19 б.

160. Тіл білімінің тарландары : ҚазҰУ-дің 75 жылдығына арналған оқу құралы. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2009. – 155, [2] б.

161. Тілдің жүгін арқалаған Балкия : [проф. Б. Қасымқызы туралы] // Қазақстан-Заман. – 2010. – 1 сәуір.

162. Фразеологизмдер және мақал-мәтелдердің дискурстық сипаты // Түркі әлемі: тіл, қоғам, мәдениет : проф. Б. Сағындықұлының 70 жылдығына арналған халықаралық конф. материалдары, Алматы, 24 мамыр 2009 ж. – Алматы, 2009. – 235-238 б.

163. Фразеологизмдер ұлт менталдығының көрсеткіші // Тіл және менталдылық : XII халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2009. – 309-314 б.

164. Фразеологизмдердің семантикалық категориялары : элективті курсқа арналған оқу құралы. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2009. – 161, [3] б.

165. Фразеологиялық неология және деривация // Этнос және тіл : академик Ә. Қайдардың 85 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2009. – 149-152 б.

* * *

166. Фразеологические антонимы в контексте. Фразеологизм в тексте и текст во фразеологизме // Четвертые Жуковские чтения : материалы Международного научного симпозиума / Федеральное агенство по образованию Российской Федерации Новгородский государственный ун-т им. Я. Мудрого, Великий Новгород, 4-6 мая 2009 г. – Великий Новгород, 2009. – 75-78 с.

167. Фразеологизмы и речевая культура // IV Международные Бодуэновские чтения : материалы международной научной конф. / Казанский государственный ун-т им. В. И. Ульянова-Ленина, г. Казань, 25-28 сент. 2009 г. – Казань, 2009. – Т. 1. – 136-139 с.

168. Языковая ситуация в Казахстане и функционирование русского язык // Folia Linguistica Rossica. Jezuk-kultura-historia. Wydwnictwo Uniwersytetu Lodzkiego. – Lodz, 2009. – № 5. – P. 191-196.

169. Язык современоой молодежи (на матер. каз. фразеологизмов) // Мова і культура : материалы Международной научной конф. – Киев, 2009. – С. 206-212.

2010

170. Адастырып әкелген тағдырыма мың да бір рахмет ... / әнг. Ш. Құрманбайұлы // Қазақ әдебиеті. – 2010. – 5 қараша. – 11 б.

171. Бар болмысы ғылымда // Ой – Қазына : мақалалар жинағы. – Алматы, 2010. – 175 б.

172. Көне атаулар сырын ашқан ғалым // Туған тіл альманағы : еларалық қоғамдық саяси, әдеби-ғылыми альманах. – 2010. – № 2. – 91-93 б.

173. Көне сөздердің шырағын жаққан // Қазақ әдебиеті және мемлекеттік тіл. – 2010. – № 9. – 7-9 б.

174. Көркем мәтін лингвистикасы : магистранттарға арналған оқулық / ҚР Білім және ғылым м-гі. – 2-басылым. – Алматы : Тіл орталығы, 2010. – 9,5 б.т.

175. Қазақ тіліндегі фразеологиялық концептілер // Коцептосфера – ғаламның ұлттық тілдік бейнесінің негізі : белгілі тіл маманы, филол. ғылымдарының д-ры, проф. Моисей Михайлович Копыленконың туғанына 90 жыл толуына арналған халықаралық дөңгелек үстел материалдары. – Алматы, 2010. – 147-152 б.

176. Қазақ тіліндегі фразеологиялық қорды дамытудағы тілдік тұлғаның қызметі // Тіл – Қоғам – Уақыт : Аханов тағлымы : XIII халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2010. – 164-169 б.

177. Қазақ фразеологиясы лингвистикалық ғылыми парадигмаларда : монография. – Алматы : Арыс, 2010. – 17,0 б.т.

178. Қазақ фразеологиясындағы синтагматикалық қатынастар // Қазақ грамматикасы мен терминологиясын зерттеудің негізгі бағыттары : аса көрнекті ғалым, филология ғылымының док., проф., ҚазКСР ҒА кор.-мүшесі Ахмеди Ысқақұлы Ысқақовтың туғанына 100 жыл толуына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2010. – 281-286 б.

179. Қазіргі қазақ жастарының мәдени-тілдік ерекшеліктері // Studies in Turkic philology. – ҚХР : Пекин ұлттар университеті, 2010. – 99-105 б.

180. Мағыналас фразеологизмдер сөздігі. – Өңд., толықт. 2-басылым. – Алматы, 2010. – 249, [3] б.

181. Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілері : монография. – 2-басылым. – Алматы, 2010. – 240, [4] б.

182. Мәдениаралық қатысым және аударма мәселелері // Қазақ тілінің коммуникативтік, функционалдықбағытта зерттеу және оқытудың инновациялық технологиялары : проф. Р. С. Әмірдің 80 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2010. – 179-184 б.

183. Мәтін әлемінен әңгіме // Таң-Шолпан. – 2010. – № 4. – 158-163 б.

184. Тілдің жүгін арқалаған Балқия // Қазақстан-Заман. – 2010. – 1 сәуір.

185. Фразеологизмдерді фреймдік талдау әдістері // Көптілділік білім беру: инновациялық технологиялар және жетілдіру жолдары : халықаралық ғылыми-практикалық конф.материалдары, Алматы, 28 қазан 2010 ж. – Алматы, 2010. – 205-205 б.

* * *

186. Диалог двух культур в переводе фразеологизмов // Язык. Ментальность. Культура. Живодействующая связь языка и культуры : материалы междунар. науч. конф., посвящ. юбилею дра филол. наук проф. В. Н. Телии, Москва-Тула, 1-3 нояб. 2010 г. – Москва ; Тула, 2010. – С. 189-195.

187. Лингвокультурологические особенности татарско-казахских фразеологизмов // Татарская культура в контексте европейской цивилизации : материалы междунар. науч. конф. / Казанский государственный ун-т им. В. И. Ульянова-Ленина. – Казань, 2010. – С. 70-75.

188. Роль языковой личности в развитии фразеологического фонда казахского языка // Язык как система и деятельность : материалы междунар. науч. конф., посвящ. 85-летию со дня рождения проф. Ю. А. Гвоздарева, г. Ростов-на-Дону, 1-3 окт. 2010 г. – Ростов-на-Дону, 2010. – С. 51-54.

189. Семантические и стилистические особенности перевода русских фразеологизмов на казахский язык // Z zagadnien semantyki i stylistyki tekstu pod redakcja Anny Ginter Wydawnictwo Uniwersytetu Lodzkiego. – Lodz, 2010. – P. 289-296.

190. Факторы формирования культурно-языковой семантики // Языки культура: XXI век : I Междунар. науч.-практ. конф. по проблемам когнитивной лингвистики / Омский государственный ун-т им. Ф. М. Достоевского, г. Омск, 9 июля 2010 г. – Омск, 2010. – С. 147-151.

191. Этнокультурные семантики антропонимов и топонимов // Ономастика Поволжья : сборник материалов XII Междунар.

науч. конф., г. Казань, 14-16 сент. 2010 г. / Под ред. И. А. Гилязова. – Казань, 2010. – С.149-153.

2011

192. «Әлекедей жалаңған» // Ұлан. – 2011. – № 49. – 6 желтоқсан.

193. «Зығырдан» деген не? // Ұлан. – 2011. – № 36. – 6 қыркүйек.

194. Антропонимдер мен топонимдердің этномәдени семантикасы // Түркі өркениеті және тәуелсіз Қазақстан : II халықаралық конф. материалдары. – Астана, 2011. – 358-361 б.

195. Мәдениаралық қатысым: тұрақты тіркестердегі киелі сандар // Қазақ тілін оқыту – мемлекеттік саясаттың басым бағыттарының бірі : республикалық ғылыми-теориялық конф. материалдары, Астана, 30 қыркүйек 2011 ж. – Астана, 2011. – 207-211 б.

196. Сөйлеу мәдениетінің лингвэкологиялық аспектілері // ҚазҰПУ хабаршысы. – 2011. – № 4 (10). – 67-70 б.

197. Түркі фразеологизмдерінің лингвомәдени ерекшеліктері // Қазіргі заманғы түркітану: даму бағыттары мен көкекесті мәселелері : проф. Ә. Құрышжановтың 80 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары, Алматы, 17-18 мамыр 2011 ж. – Алматы, 2011. – 258-261 б.

198. Фразеологияның қазіргі жағдайы мен әлемдік ғылымдағы даму тенденциясы // Қазақ тілінің тарихы мен түркітану мәселелері : көрнекті түркітанушы ғалым, филология ғылымының док., проф. Б. Әбілқасымовтың 80 жылдық мерейтойына арналған ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2011. – 160-164 б.

* * *

199. Особенности диалектных фразеологизмов казахского языка // Литературная и диалектная фразеология: история и развитие: Пятые Жуковские чтения : материалы междунар. симпозиума, посвящ. 90-летию со дня рождения Власа Платоновича Жукова (1921-1991) / Новгородский

государственный ун-т им. Я. Мудрого, г. Великий Новгород, 4-6 мая 2011 г. – Великий Новгород, 2011. – С. 360-363.

200. Применение современных педагогических технологий на занятиях языковых дисциплин // Языки России и стран ближнего зарубежья как иностранные: преподавание и изучение : материалы междунар. науч.-практ. конф., г. Казань, 10-11 нояб. 2011 г. / Казанский (Приволжский) Федеральный ун-т. – Казань, 2011. – С. 221-226.

201. Роль фразеологизмов в формировании национального интеллекта // Фразеология во времени и пространстве : XI Международная филологическая конф. филологического факультета Санкт-Петербургского государственного ун-та, 14-19 марта 2011 г. – Greifswald-Sankt-Petersburg, 2012. – С. 177-181.

202. Фразеологический фрейм и семантика // Молодежь России и славянского мира: новые парадигмы и новые решения в когнитивной лингвистике : V Международная науч. конф. – Азов, 2011. – С. 244-251

203. Лингвоэкологические аспекты речевой культуры // Экологизация жизни и проблемы формирования экологического сознания современного человека : материалы Международной научно-практической конф., 18 нояб. 2010. – Ишим, 2011. – С. 211-214.

2012

204. «Алқаны тек әйел заты таға ма?» // Ұлан. – 2012. – № 41. – 9 қаңтар.

205. «Көсеге мен кезеге» // Ұлан. – 2012. – № 2. – 17 қаңтар.

206. Жақсылардың аты өлмейді // Лениншіл Рүстемов. Өнегелі өмір. – Алматы, 2012. – 188-191 б.

207. Қазақ фразеологизмдерінің лингвомәдени мәртебесі // Филологияның қазіргі кезеңдегі басымдықтары: дәстүрі мен болашағы : проф. М. Томановтың 80 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2012. – 2-т. – 84-87 б.

208. Қазақ фразеологиясының қазіргі ғылыми парадигмалары // ҚР ҰҒА хабарлары. – 2012. – № 1. – 44-59 б.

209. Лингвистикадағы антропоцентрлік когниция // Филологиялық зерттеулердегі инновациялық технологиялар: республикалық ғылыми-тәжірибелік конф. материалдары, Алматы, 30 қазан 2012 ж. – Алматы, 2012. –49-56 б.

210. Магистратурада «Мәтін лингвистикасы» пәнінен өздік жұмысты ұйымдастыру // Қазақ әдеби тілі: тарихы, қазіргі жайы және кемелденуі: республикалық ғылыми теориялықжәне әдістемелік конф. материалдары, Алматы, 25 қазан 2012 ж. – Алматы, 2012. – 192-196 б.

211. Мәдениаралық қатысымның лингвистикалық аспектілері // Фонетика ғылымдарының өзекті мәселелері: даму көздері мен болашағы : халықаралық ғылыми теориялық конф. материалдары, Алматы, 12 қазан 2012 ж. – Алматы, 2012. – 311-314 б.

212. Метафораның когнитивтік-дискурстық сипаты // Қазақ тіл білімі : жаңа ғылыми парадигмалар мен оқытудың инновациялық технологиялары : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2012. – 45-49 б.

213. Студенттерге «Шешендік сөздер дискурсындағы» күрделі синтаксистік тұтастық құрылымын меңгерту тәсілдері // Білім беру қызметіндегі инновациялар және оқытудың сапасын арттыру мәселелері : 42-ші халықаралық ғылыми-әдістемелік конф. материалдары. – Алматы, 2012. –310-314 б.

214. Талғат Сайрамбайұлы: кемелдік пен кеңдік // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2012. – № 1 (135). – 18-21 б.

215. Шешендік сөздердің дискурсы : оқу құралы / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2012. – 167, [2] б. / Авт. бірлестікте: К. Қ. Күркебаев, Ә. М. Жұмағұлова.

* * *

216. Заимствованные компоненты фразеологизмов казахского языка // Национально-культурный и когнитивный аспекты изучения единиц языковой номинации :материалы междунар. науч.-практ. конф. – Кострома, 2012. – С. 99-101.

217. К вопросу об обучении чтению текстов по специальности // Язык как система и деятельность : материалы

международной конф., г. Ростов-на-Дону, 3-6 окт. 2012 г. – Ростов-на Дону, 2012. – С. 328-332 / Соавт.: Н. Озекбаева.

218. Проблемы лингвокогнитивного анализа фразеологизмов // Функционально-когнитивный анализ языковых единиц и его аппликативный потенциал : материалы I Международной науч. конф., г. Барнаул, 5-7 окт. 2012 г. – Барнаул, 2012. – С. 413.

2013

219. 40 жылдан соң... // Қазақ университеті. – 2013. – 11 маусым – № 21 (147).

220. Әдеби орта елемейтін жазушыны ел неге қызығып оқиды? // Президент және халық. – 2013. – 20 қыркүйек (№ 43).

221. Әлемнің фразеологиялық бейнесіндегі ұлттық ерекшеліктер // Қазіргі тіл білімінің басымдықтары және түркі әлемі : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары, Алматы, 25 сәуір 2013 ж. – Алматы, 2013. – 48-50 б.

222. ЖОО-дағы ресми-іскери тілдің қолданысы мен ерекшеліктері // Мемлекеттік тіл саясатының өзекті мәселелері : халықаралық ғылыми-әдістемелік конф. материалдарының жинағы, Алматы, 29 қараша 2013 ж. – Алматы, 2013. – 95-102 б.

223. Қазақ жарнамасының дискурсы // Қазақ филологиясы туралы : халықаралық ғылыми конф. материалдары. – Бейжің, 2013. – 65-69 б.

224. Құжат тілі : «Тілдерді дамыту» орталығының оқу-әдістемелік кешендері // Филологиялық білім берудегі қазіргі технологиялар : республикалық білім берудегі ғылыми-әдістемелік конф. материалдары, Алматы, 6 желтоқсан 2013 ж. – Алматы, 2013. – 149-152 б.

225. Лексикология мен фразеология пәнінен өздік жұмысты ұйымдастырудың тиімді тәсілдері // Қазақ филологиясы және оны толық курста оқыту мәселелері : халықаралық ғылыми жинақ. – Бейжің, 2013. – 388-394 б.

226. Мемлекеттік тіл: сұраныс пен қолданыс // Ахмет Байтұрсынұлы қазақ руханиятының көсемі : халықаралық ғылыми теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2013. – 196-199 б.

227. Түркі әлемінің тілдік бейнесі: ортақтық пен ұқсастықтар // Түркі фразеологиясы: ұлттық менталитеттің тілдік бейнесі : республикалық ғылыми-практикалық конф. материалдары, Алматы, 3 мамыр 2013 – Алматы, 2013. – 22-26 б.

228. Ұстаздық ұлағат пен ғалымдық ғибрат // Қазақ тілі – рухани негізіміз : ғылыми жинақ. – Астана, 2013. – 53-56 б.

229. Исағаздарын жүргізу : оқу құралы. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2013. – 136 б. / Авт. бірлестікте: К. Күркебаев.

230. Электив курсына қойылатын талаптар негізінде «қазақ метафорасы» таңдау курсын оқыту ерекшеліктері // Заманауи үздіксіз кәсіби білім беру жүйесіндегі түлектің құзыреттік үлгісі : XIII ғылыми-әдістемелік конф. материалдары, Алматы, 17-18 қаңтар 2013 ж. – Алматы, 2013. – 217-220 б.

231. Эмотив лексиканың қатысымдық ерекшеліктері // Қазіргі тіл білімінің басымдықтары және түркі әлемі: халықаралық ғылыми-теор. конф. материалдары, Алматы, 25 сәуір 2013 ж. – Алматы, 2013. – 152-156 б.

232. Қ. Әбдезұлының аксиологиялық зерттеулеріндегі Т. Әлімқұлов шығармашылығы // Мейірім (Ой-толғамдар, зерттеулер, естеліктер) : Қазіргі қазақ әдебиеттану ғылымы мен әдебиет сынының өзекті мәселелері белгілі ғалым, ф.ғ.д., проф., ҚР Жоғары мектебі ҰҒА акад. Қансейіт Әбдезұлының 60 жылдық мерейтойына арналға халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары, Алматы, 5 маусым 2013 ж. / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология, әдебиеттану және әлем тілдері фак. – Алматы, 2013. – 92-94 б.

* * *

233. Изучение современной казахской лексикологии // Сохранение и развитие родных языков в условиях многонационального государства: проблемы и перспективы : материалы междунар. науч. конф., г. Казань, 17-19 окт. 2013 г. – Казань, 2013. – С. 228-232.

234. Межязыковые и абсолютно эквивалентные фразеологизмы // XV Международный съезд славистов. Greifswald. – Минск, 2013. – С. 76-80.

235. Речевая культура в казахском и турецком языках // Русский язык в современном мире: традиции и инновации в преподавании русского языка как иностранного и в переводе : материалы III Международной научно-практ конф., Греция, 26 апреля-1 мая 2013 г. – Греция, 2013. – С. 834-841.

236. Роль национального менталитета в формировании фразеологических значений // Новые парадигмы и новые решения в когнитивной лингвистике : материалы XI Международной науч. конф. по проблемам когнитивной лингвистики, Алматы-Кемерово-Витебск-Донецк, 6 июня 2013 г. – Алматы-Кемерово-Витебск-Донецк, 2013. – С. 121-127.

* * *

237. Defining notions of the concept «intellect» // Білім әлеуметтануы : II халықаралық симпозиум материалдары, Алматы, 16-17 мамыр 2013 ж. – Алматы, 2013. – 357-351 б. / Авт. бірлестікте: А. Рахимова.

2014

238. Ана тілі әлемі немесе қазақтану // Қазақ әдебиеті. – 2014. – 24-30 қазан (№ 45).

239. Ғаламтор дискурсының жанрлық ерекшелігі // Шығыстану және түркітану ғылым әлемдік кеңістікте : республикалық ғылыми конф. материалдары. – Алматы, 2014. – 61-64 б.

240. «Дүние», «өмір» концептілерінің этномәдени сипаты // Новые парадигмы в когнитивной лингвистике : материалы XIV Международной науч. конф., г. Бишкек, 4-5 июля 2014 г. – Бишкек, 2014. – С. 73-80.

241. Компьютер және ғаламтор дискурсы: термин мәселесі // Тәуелсіздік кезеңіндегі қазақ терминологиясы : республикалық ғылыми-практ. конф. материалдары. – Астана, 2014. – 256-262 б.

242. Компьютерлік дискурс // Қазақ тілі және жалпы түркілік кеңістік: жетістіктері мен болашағы : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары, Алматы, 24-25 сәуір 2014 ж. – Алматы, 2014. – 134-138 б.

243. Қазақ лексикасының парадигматикалық қатынастары:

омонимдік қатарлардың ерекшеліктері // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2014. – № 6 (152). – 212-215 б.

244. Қазақ тіліндегі химия терминдерінің ономасиологиялық ерекшеліктері // ҚР ҰҒА хабаршысы. – 2014. – № 2. – 43-53 б.

245. Қазақ тілінің функционалды грамматикасы// Ана тілі. – 2014. – 22 мамыр (№ 20).

246. Қазақтану: Ә. Қайдардың этнолингвистикалық сөздігі туралы // Ғылымдағы ғұмыр: ана тілі және түркі әлемі : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2014. – 33-37 б.

247. Неологизмдердің лингвистикалық ерекшеліктерін талдау және оқыту // Қазақ тіл білімі: лингвистикалық парадигмалар және лингводидактика : республикалық әдістемелік конф. материалдары. – Алматы, 2014. – 37-45 б.

248. Түркі тілдеріне ортақ фразеологизмдер // III Халықаралық түрік дүниесі экономикалық форумының материалдары, Алматы, 6-8 маусым 2014 ж. – Алматы, 2014. – 100-104 б.

249. Түркітану: қазақ лексикологиясының мәселелері //Қазақ тілі және жалпы түркілік кеңістік: жетістіктері мен болашағы : халықаралық ғылыми-теор.конф. материалдары, Алматы, 24-25 сәуір 2014 ж. – Алматы, 2014. –41-46 б.

250. «Тілдерді дамыту» орталығының оқу-әдістемелік кешендері // Тілдерді оқытудың өзекті мәселелері : халықаралық ғылыми-практикалық конф. материалдары, Алматы, 16 сәуір 2014 ж. – Алматы, 2014. – 49-52 б. / Авт. бірлестікте: А. Тымболова.

251. Тілдік тұлғаның ғылыми дискурсы // Түркітану мен қазақ филологиясының дамуы: ғылыми мұра және ғалым феномені : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2014. – 39-42 б.

252. Эдвайзердің елеулі еңбегі // Қазақ университеті.– 2014. – 21 мамыр (№ 9).

* * *

253. Лингвокультурный статус казахских фразеологизмов // Русский язык и культура в зеркале перевода : материалы

междунар. науч. конф., Греция, Салоники, 21-30 апр. 2014 г. – Салоники, 2014. – С. 687-694.

254. Межкультурная коммуникация: проблемы этноязыковых особенностей // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2014. – № 2. – 108-113 б.

255. Речевая культура современной молодежи (на материалах казахских фразеологизмов) : [Электронный ресурс] // Crede Experto: транспорт, общество, образование, язык. – 2014 – № 2. – URL: <http://ce.if-mstuca.ru/>.

* * *

256. Conceptualization of intelligence of the person: on a material of the Kazakh language // Центр гуманитарных исследований «Социум» : XVI междунар. конф., посвящ. проблемам общественных наук, г. Москва, 1 февр. 2014 г. – Москва, 2014. – С. 6-9 / Co-author: A. Rakhimova.

257. Formation of moral values of school children by means of kazakh folklore // Life Sciens Journal. – 2014. – № 11 (5s). – P. 292-295 / Co-authors: G. Mailybaeva, D. Utegulov, A. Rakhimova, G. Chukenaeva.

258. *Idioms as Expressive Means of the Lingual Personality in the Kazakh Language as Compared to English // Book of abstracts : The 12th Conference of the European Society for the Study of English. PavolJozetSafarik University in Kosice, Slovakia 29 August – 2 September 2014. – Slovakia, 2014.

259. Kazak ve Türkiye Türkçesinde Söz Kültürü // Dünya uygarlığı içinde türk uygarlığı Tarih vedilmeleleri kurultayı. Di/Edebiyat Tebligleri, Eskişehir, 26-29 haziran 2014. – Eskişehir, 2014. – P. 331-338.

2015

260. Адамдардың жас ерекшелігіне байланысты «Қоңыр» түсінің ассоциациялануының лингвомәдени ерекшелігі // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2015. – № 5 (157). – 272-276 б. / Авт. бірлестікте: А. Қ. Мәнкеева.

261. Ғибратты өмір беттерінен... // Қазақ университеті. – 2015. – 7 сәуір.

262. Диаспора мен оралмандардың сөйлеу тілінің ерекшеліктері // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2015. – № 6. – 182-186 б.

263. Ескі жазбалардағы аталар сөзі (Ә. Құрышжанұлының аудармалары бойынша) // Проф. Ә. Құрышжанұлы және түркі дүниесі: Тіл. Тарих. Руханият : халықаралық ғылыми-теор. конф. материалдары, Алматы, 27 қараша 2015 ж. – Алматы, 2015. – 43-46 б.

264. Көне түркі мәтіндерін зерттеуде кенже қалып отырмыз // Ана тілі. – 2015. – 3-9 қыркүйек (№ 35).

265. Күрескер кейіпкерлер/ Қазақ әдебиеті. – 2015. – 26 маусым (№ 25). – Кітапқа сын: Ж. Әбдішова. Өмір сүргім келеді: әңгімелер топтамасы – Алматы : Тамыр, 2014. – 512 б.

266. Құндылықтар әлеміндегі «сұлулық» концептісі // ҚР ҰҒА хабарлары. Қоғамдық және гуманитарлық ғылымдар сер. – 2015. – № 1 (299). – 311-316 б.

267. Түркологиялық зерттеулер: қытай ғалымының ізденістері // II Халықаралық түркі әлемі зерттеулер симпозиумы, Қазақстан, Алматы, 20-22 мамыр 2015 ж. – Алматы, 2015. – 198-201 б.

* * *

268. Фразеологическая репрезентация концепта «красота» на русском и казахском языках // Материалы XIII Конгресса Мапрал. – 2015. – С. 238-242.

2016

269. Адамдардың жас ерекшеліктеріне байланысты түр түстің ассоциациялануының психоллингвистика мәні // Ғылым академиясының хабаршысы. – 2016. – № 1. – 182-191 б.

270. Ауызша дискурстағы көркем сөйлеудің ерекшеліктері мен мәселелері // ҚР ҰҒА хабарлары. Қоғамдық және гуманитарлық ғылымдар сер. – Алматы, – 2016. – № 6. – 264-273 б. / Авт. бірлестікте: Е. Сағатбек.

271. Қазақ әзілдерінің тақырыптық ерекшеліктері // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2016. – № 1 (159). – 235-239 б. / Авт. бірлестікте: Г. А. Әмірақынова.

272. Қазақ әзілдерінің берілу формалары // Әл-Фараби білім, тәрбие концепциялары – қазіргі жастардың рухани өмірінде: қазақ тіл білімі кафедрасында құрылған «Лингвистикалық болжау орталығы» тіл үйірмесінің ұйымдастыруымен өтілетін Қазақ хандығының 550 жылдығына орай студ. респ. ғылыми конф. мақалалар жинағы, 2015. – 54 б. / Авт. бірлестікте: Г. А. Әмірқанова.

273. Өркениет әлеміндегі этнос мәдениеті: этнолингвистикалық бағдар // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 2016. – № 1. – 98-103 б.

274. СӨЖ тапсырмаларын практикалық бағдарда оқытудың тиімділігі // Білім беру бағдарламаларын жаңғырту: аккредитация және кадрлар дайындау сапасының кепілі : 46-шы ғылыми-әдістемелік конф. материалдары. – Алматы, 2016. – 53-56 б.

275. Тіл өміршендігі немесе мемлекеттік тіл ұғымы : Әл-Фараби атын. ҚазҰУ / сұхбаттасқан А. Жұмабайқызы // Қазақ әдебиеті. – 2016. – 9-15 желтоқсан / Авт. бірлестікте: А. Салқынбай.

276. Түсіндірме сөздік. Түр түс атаулары мен реңктері – Алматы, 2016. – 286 б. / Авт. бірлестікте: А. Мәнкеева.

277. Ұстаз алдындағы игілік парызы // Құс жолындай жосылған ғибратты ғұмыр. – Алматы, 2016. – № 1. – 72-74 б.

278. Фразеологизмдердегі этнос мәдениеті // III Beynəlxalq Turk dūnyası araşdırmaları simpozyumunun matrialları, Bakı, 25-27 may 2016. – Bakı, 2016. – Cild II. – 487-490 s.

* * *

279. Культура этноса во фразеологизмах // Язык. Культура. Коммуникация: изучение и обучение : материалы I Международной научно-практ. конф., г. Орел, ОГУ им. И. С. Тургенева, г. Орел, 13-15 окт. 2016 г. – Орел, 2016. – С. 342-352.

* * *

280. Kazak Deyim ve Atasölerindeki Cinsiyer Kavramlarına Dair // Uluslararası Edebiyatve Toplum Sempozyumu, Bartın.Turkey, 28-30 Nisan 2016 / Bartın Universites. – Bartın, 2016. – P. 33-38.

281. *Lingua ecological aspects of speech culture of modern youth [on material of the Kazakh phraseological units]* // *Journal of Language and Literature*. – 2016. – Vol. 7. – № 3. – P. 99-103 / Co-author: G. Chukenayeva.

282. *Main directions of the language policy of the European Union and Kazakhstan* // *Journal of Language and Literature*. – 2016. – Vol. 7, № 3. – P. 5-13 / Co-authors: G. Chukenayeva, A. Rakhimova.

283. Қазақ тілінің қазіргі қолданысының негізгі бағыттары // Мәңгілік елдің мәңгілік тілі халықаралық симпозиум материалдары, Астана, 24 қараша 2016 ж. – Астана, 2016. – 24 қараша. – 32-33 б.

2017

284. А. Байтұрсынұлы қазақтың шешендік сөздері жайында // Ахмет Байтұрсынұлы мұрасы: зерттеу, жүйелеу және насихаттау : халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2017. – 49-51 б.

285. Алаш қайраткерлерінің лингвэкологиялық идеялары // ҚазҰПУ хабаршысы. Филология ғылымдары сер. – 2017. – № 3 (61). – 105-113 б. / Авт. бірлестікте: Г. Т. Чукунаева.

286. Қарғалдақ // Ана тілі. – 2017. – 17 тамыз (№ 33). – 12 б.

287. Паремиядағы гендерлік мәселелер // Ш.Уәлиханов атын. Көкшетау мемлекеттік университетінің хабаршысы. Филология сер. – 2017. – № 4. – 198-203 б.

288. Түркілер өркениеті: қазақ этномәдени лексикасы // *Altay communities. Language and Literature Issues*. – Istanbul, 2017. – 185-197 s.

* * *

289. Казахские фразеологизмы об охоте ловчими птицами // Традиционная культура тюркских народов в изменяющемся мире : материалы I Международной научной конф., г. Казань, 12-15 апр. 2017 г. – Казань, 2017. – С. 412-415.

290. Культурно обусловленная семантика языковых единиц в межкультурной коммуникации // Вопросы когнитивной лингвистики. – 2017. – № 1. – С. 91-98 / Соавт.: Т. Мауканулы, С. Керимова.

291. Idioms As Expressive Means of Linguistic Identity of a Speaker (On The Material Tatar And Kazakh Languages) // Modern Journal of Language Teaching Methods (MJLTM). – 2017. – Vol. 7, Issue 12. – P. 13-15.

292. Man as an of evaluation in the phraseological of the world (on the material of tatar language) // Ad alta: journal of interdisciplinary. – 2017 – № 7 (2). – P. 267-270 / Co-authors: F. R. Sibgaeva, R. S. Nurmukhametova, M. R. Sattarova.

2018

293. Академик М. Серғалиұлының азаматтық және ғалымдық тұлғасы // Рухани жаңғыру және тіл білімі мәселелері : ҚР ҰҒА акад., филол. ғылымдарының д-ры, проф. М. Серғалиевтің 80 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-теор. конф. материалдары, Астана, 16 наурыз 2018 ж. – Астана, 2018. – 34-38 б.

294. Алаш мұрасы: құндылық және тектілік // Рухани жаңғыру – алаштың асыл мұраты: тіл, жазу, мәдениет : халықаралық ғылыми-теор. конф. материалдары. – Алматы, 2018. – 60-68 б. / Авт. бірлестікте: Б. Өтегенов.

295. БАҚ мәтіндері: қазіргі Қазақстандағы тілдік-менталдық кеңістік // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2018. – № 2 (170). – 143-148 б. / Авт. бірлестікте: Б. Тасболатқызы.

296. Шет тілден енген жаңа сөздер.– Алматы : Қазақ ун-ті, 2018. – 216 б. / Авт. бірлестікте: А. Камалова.

2019

297. Аударма – мәдениаралық қатысымның басты көрсеткіші // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2019. – № 2 (174). – 256-265 б. / Авт. бірлестікте: С. Керимова

298. Жансүгіров шығармаларындағы тектілік символдары // І. Жансүгіровтың 125 жылдығының мерейтойына арналған Жансүгіров тағлымы : республикалық ғылыми-тәжірибелік конф. материалдары, Талдықорған, 24 сәуір 2019 ж. – Талдықорған, 2019. – 220-223 б. / Авт. бірлестікте: Б. Өтеген.

299. Қазақ құндылықтары: ұлттық ойындар // Қазақ тіл білім академиясының баяндамалары. – 2019. – № 1. – 192-200 б. / Авт. бірлестікте: А. Ақажанова.

300. Қоғамдық сана және тілдік жағдаят // Айқап. – 2019. – № 3. – 86-92 б. / Авт. бірлестікте Б. Тасболатова.

301. Тіл әлеміндегі жылдар жемісі // Коммуникативтік лингвистика және сөзтаным : ҚР ҰҒА кор.-мүшесі, педагогика ғылымының док., проф. Ф.Ш. Оразбаеваның 70 жылдық мерейтойына арналған халықаралық ғылыми-практ. конф. материалдары, Алматы, 29 қараша 2019 ж. – Алматы, 2019. – 224 б.

* * *

302. Якутско-русский и казахско-русский словарь многозначных фразеологических единиц. – Якутск, 2019. – 144 с. / Соавт.: А. Прокопьева, М. Рыскулов, В. Бочкарев.

* * *

303. Antropocentric phraseological units of the Tatar language // Opcion, AnoEspecical, 2019. – № 22. – P. 642-653 / Co-authors: F. R. Sibgaeva, R. S. Nurmukhametova.

304. Features of the spoken language of the Kazakhs living in China // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2019. – № 2 (174). – 256-265 б. / Co-author: N. Aitolla.

305. Principles of anthropocentrism in Modern Linguistics: Linguistic personality // Opción, Año 35. – 2019. – Regular № 90/2. – P. 105-119 / Co-authors: A. Amanzholova, M. Jakyrbekova, A. Rakhimova, K. Kalybayeva.

306. The names and motivation of the Kazakh national sports // Journal Humanistica. – Poland, 2019. – Т. 3. – P. 201-224 / Co-authors : A. Akazhanova, A. Rakhimova.

2020

307. Әлеуметтік институттар: институционалды қарым қатынастың ерекшеліктері // Қазақстанның ғылымы мен өмірі. – 2020. – № 5. – 250-256 б. / Авт. бірлестікте: Г. Лепесбай.

308. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2020. – 397, [1] б.

309. Қазақ фразеологиясы лингвистикалық парадигмаларда : монография. – 2-басылым. – Алматы : [Б.ж.], 2020. – 253, [3] б.

310. Лингвоаксиология: қазақтар дүниетанымындағы құндылықтар // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2020. – № 1. – 187-193 б.

311. Ойын арқылы балалардың сөздік қорларын дамыту жолы // Наука и образование в современном мире: вызовы XXI века : VI Международная науч.-практ. конф. – Нұр-Сұлтан, 2020. – II-т.: Секция 9. Фиологические науки. – 6-10 б. / Авт. бірлестікте: А. Акажанова, А. Рахимова.

312. Педагогикалық дискурстың бұзылуының коммуникативтік көрінісі // ҚазҰПУ хабаршысы. Филология ғылымдары сер. – № 2 (72). – 196-201 б. / Авт. бірлестікте: Г. Лепесбай.

313. Фразеологизмдердегі түркі әлемінің тілдік бейнесі // Turkic Studies Journal. – 2020. – № 1 (2). – 63-71 б.

2021

314. Әр жазғаны бір әлем... // Egemen Qazaqstan – 2021. – 19 ақпан (№ 35). – 10 б.

315. Жақсының өмірі – өнеге // Ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек иесі. – Алматы, 2021. – 174-183 б.

316. Жастар тіліндегі ауызекі сөйлеу диалогының ерекшеліктері // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2021. – № 2. – 65-72 б. / Авт. бірлестікте: Т. Рамазанов.

317. Наурыз қайдан бастау алады? // Qazaq universiteti. – 2021. – № 11 – 20 наурыз.

318. Тәуелсіздік тұғыры – мемлекеттік тілдің қолданысы // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2021. – № 3. – 170-180 б.

* * *

319. Representation of the worldview of the people in grammatical semantics // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2021. – № 3. – 170-180 б. / Co-authors: L. T. Kilevaya, T.B. Ramazanov.

320. А. Байтұрсынұлы еңбектеріндегі лингвоэкологиялық мәселелер // А. Байтұрсынұлы – ұлттың рухани көсемі : Ақымет Байтұрсынұлының туғанына 150 жыл толуына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары. – Алматы, 2022. – 307-310 б. / Авт. бірлестікте: Г. Шүкенай.

321. Әлемнің тілдік бейнесіндегі соматикалық кеңістік // «Язык. Культура. Сознание» для молодых ученых, аспирантов, магистрантов и студентов. – Кокшетау, 2022. – С. 1028-1037 / Авт. бірлестікте: Д. Сейсенбаева.

322. Жалпы білім беретін мектептерде қазақ әдебиетін құндылықтарға негіздеп оқыту : [Электронды ресурс] // ҚР ҰҒА хабаршысы. – 2022. – № 1. – 179-186 б. – URL: <https://doi.org/10.32014/> Авт. бірлестікте: Б. Өтеген.

323. Коммуникативтік дағдыларды кинокурс негізінде дамыту әдістері // Тілтанушы, ғалым Б. Қапалбектің 60 жылдығына арналған мемлекеттік тілдің оқытылуы, зерттелуі және қолданылуы : республикалық ғылыми-әдістемелік конф. материалдары, Алматы, 9 желтоқсан 2022 ж. – Алматы, 2022 ж. – 87-92 б. / Авт. бірлестікте: Б. Өтеген.

324. Медиа мәтіндерден енген шеттілдік жаңа сөздердің қазіргі қолданыс сипаты // Абылайхан атын. Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдер университетінің хабаршысы. Филология ғылымдары сер. – 2022 – № 1 (64) – 213-227 б. / Авт. бірлестікте: Г. Д. Айтжанова.

325. Мектеп оқушыларының сөйлеу әдебі: фразеологизмдердің коммуникативтік ерекшеліктері // ҚР ҰҒА хабаршысы. – 2022. – № 2 (396). – 185-196 б.

326. Ноғайлы жырларының тропологиялық ерекшеліктері // *Altay Toplulukları. Destanlar ve Destan Kültürü*. – Istanbul, 2022 – 173-183 s.

327. Оқушыларды көркем сөйлеуге үйретудің әдістемелік сипаты // «Язык. Культура. Сознание» для молодых ученых, аспирантов, магистрантов и студентов. – Кокшетау, 2022. – С. 569-576 / Авт. бірлестікте: Ш. Әлішер.

328. Тәуелсіз Қазақстан кеңістігіндегі мемлекеттік тіл // Ұлы дала құндылықтары: тіл және тәуелсіздік : Қазақстан

Республикасының тәуелсіздігіне 30 жыл толуына арналған халықаралық ғылыми-тәжірибелік онлайн конф. материалдары. – Алматы, 2022. – 21-27 б.

329. Топонимдерді талдаудағы этюдтер (Т. Жанұзақов: Алматы облысы бойынша) // Ұлттық ономастика феномені: ел тағдыры, жер тағдыры : филолог, д-р, проф. Т.С. Жанұзақовтың 95 жасқа толған мерейтойына орай ұйымдастырылған ғылыми-практ. конф. материалдар жинағы. – Алматы, 2022. – 22-25 б.

330. Ұлттық ерекшеліктерге сай түр-түстің ассоциациялануы // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 2022. – № 4. – 50-63 б. / Авт. бірлестікте: А. Мәнкеева.

331. Шешендік сөздер арқылы оқушыларды көркем сөйлеуге дағдыландыру // Мемлекеттік тілдің оқытылуы, зерттелуі және қолданылуы : тілтанушы, ғалым Б. Қапалбектің 60 жылдығына арналған республикалық ғылыми-әдістемелік конф. материалдары, Алматы, 9 желтоқсан 2022 ж. – Алматы, 2022. – 15-18 б. / Авт. бірлестікте: Ш. Әлішер.

2023

332. Қазақ лингвомәдениеттанымның бүгіні мен болашағы (пленарлық баяндама) // Қазақ лингвомәдениеттаным: теориясы, эмпирикасы мен практикасы : халықаралық ғылыми-теор. конф. материалдар жинағы, 13 қазан 2023 ж. / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2023. – 17-21 б.

333. Қазақ тілінің жаңа салалары жүйелі зерттеліп жатыр / сұхбат. А. Қуанышұлы // Қазақ әдебиеті. – 2023. – 21 шілде (№ 28).

334. Қазақта мыңнан аса түс атауы бар // Ana tili –2023. – 20 шілде (№ 29).

335. Сөз этикетіндегі қаратпалардың қызметі (Қазақ және татар тілдерінің негізінде) // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2023. – № 1 (189). – 102-112 б. / Авт. бірлістікте: А. Ебелекбаева.

336. Түркі фразеологиясының зерттелу ерекшеліктері // Қазіргі заманғы түркология: ғылыми парадигмалары және пәнаралық сипаты : X Халықаралық түркология

конгресінің материалдар жинағы, Түркістан, Қазақстан, 17-20 қазан 2023 ж. – Түркістан, 2023. – 75-89 б.

* * *

337. Речевой этикет в казахском и чувашском языках (на основе приветствий) // Tiltanym / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – 2023. – № 2. – 107-116 б. / Соавт: А. Ебелекбаева.

* * *

338. Kazakh and english phraseological units describing negative character of a person // Абылай хан атын. ҚазХҚ және ӨТУ хабаршысы. Филология ғылымдары сер. – 2023. – № 4 (71). – 132-143 б. / Co-authors : B. Khalym, A. T. Abuova.

2024

339. Абыз // Egemen Qazaqstan. – 2024. – 12 қараша (№ 219). – 9 б.

340. Академик Р. Сыздық тілдік норма туралы // Жаһандану әлеміндегі ғылымның дамуы: Түркітану. Лингвистика. Филология : акад. Рәбиға Сәтіғалиқызы Сыздықтың туғанына 100 жыл толуына арналған халықаралық конгресс жинағы. – Алматы, 2024. – 562-570 б.

341. Барлық қазақ өз тілінде сөйлесе, «уағызшы білімпаздар» жаңалық ашпайтын еді // Жас Алаш. – 2024. – 17 қыркүйек (№ 71).

342. Қазақ және ағылшын тілдеріндегі адам мінезін сипаттайтын зооним компоненттері бар фразеологизмдер : [Электронды ресурс] // Tiltanym / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – 2024. – № (1). – 69-79 б. – URL: <https://doi.org/10.55491/2411-6076-2024-1-69-79> / Авт. бірлістікте: Б. Халым, И. Б. Байсыдық.

343. Қазақ-ағылшын тілдеріндегі сөйлеу этикетінің этнолингвомәдени ерекшеліктері : [Электронды ресурс] // Л. Н. Гумилев атын. Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. Филология сер. – 2024. – № 149 (4). – 8-21 б. – URL:

<https://doi.org/10.32523/2616-678X-2024-149-4-8-21> / Авт. бірлістікте: Н. Абдығалиева.

344. Қазақтану: академик Әбдуәли Қайдардың этномәдени зерттеулері // Мәдениет-өркениет – жаһаният контексіндегі гуманитарлық ғылым: тіл, этнос, қоғам : халықаралық конгресс жинағы. – Алматы, 2024. – 37-44 б.

345. Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы : оқулық / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2024. – 303, [1] б. / Авт. бірлістікте: К. Қ. Күркебаев.

346. Қайсар қыздың іздері // Гибратты ғұмыр. – Алматы, 2024. – 78-83 б.

347. Лингвистикалық аксиология және Әбдуәли Қайдар // Жас Алаш. – 2024. – 29 қазан (№ 85).

348. Мәдениетаралық қатысым: ілтипат бірліктерінің ерекшеліктері және лингвомәдени көзқарас (қазақ және ағылшын тілдері бойынша) : [Электронды ресурс] // Яссауи университетінің хабаршысы. – 2024. – № 1 (134). – 178-188 б. – URL: <https://www.doi.org/10.47526/2024-1/2664-0686.15>. / Авт. бірлестікте: Н. Н. Абдығалиева.

* * *

349. Linguocultural features of speech etiquette in Kazakh and English (gender specific words) : [Electronic resource] // Абылай хан атын. ҚазХҚ және ӨТУ хабаршысы. Филология ғылымдары сер. – 2024. – № 75 (4). – URL: <https://doi.org/10.48371/PHILS.2024.4.75.001> / Co-authors : N. N. Abdygaliyeva, I. B. Baissydyk.

2025

350. Қазақ және ағылшын тілдеріндегі көркем шығармаларда әйел мінез-құлқының лексико-фразеологиялық тіркестер арқылы берілу ерекшеліктері // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. – 2025. – № 1. – 113-122 б. / Авт. бірлестікте: Б. Халым, М. М. Аймағамбетова.

351. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі : сөздік / Г. Смағұлова ; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2025. – 398 б.

352. Тіл білімінің тарландары : анықтамалық көмекші оқу құралы. – Алматы : Қазақ ун-ті. – Алматы, 2025. – 350 б.

Г.Н. СМАҒҰЛОВАНЫҢ РЕДАКЦИЯЛАУЫМЕН ШЫҚҚАН ЕҢБЕКТЕР

ТРУДЫ, ИЗДАНИЕ ПОД РЕДАКЦИЕЙ Г.Н. СМАҒУЛОВОЙ

THE WORKS EDITED BY G. N. SMAGULOVA

1. Айтбай, А. Қазақ хандарын суреттеудегі көркемдік тәсілдер / А. Айтбай, С. Балабекова; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Әл-Фараби білім, тәрбие концепциялары – қазіргі жастардың рухани өмірінде: қазақ тіл білімі кафедрасында құрылған «Лингвистикалық болжау орталығы» тіл үйірмесінің ұйымдастыруымен өтілетін Қазақ хандығының 550 жылдығына орай студенттердің респ. ғылыми конф. мақалалар жинағы. – Алматы, 2015. – 108 б.

2. Академик Әбдуәли Қайдар: Ғылым жасарсын. Бірақ қабілетсіз ғалымдармен емес! / сұхбат. Г. Смағұлова // Қазақстан-Zaman. – 2009. – 11 желтоқсан.

3. Академик Нығмет Сауранбаевтың еңбектері. – Алматы : Кенже Пресс, 2000. – 1-т. – 399 б.

4. Академик Нығмет Сауранбаевтың еңбектері. – Алматы : Кенже Пресс, 2000. – 11-т. – 394 б.

5. Чукенаева, Г. Т. Лингвоэкология: теориясы мен әдістемесі. – Талдықорған: ЖМУ, 2019. – 147 б.

6. Ахметжанов, О. Ы. Түркі тілдеріндегі сөз этикеті / О. Ы. Ахметжанов; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби оқулары : IV халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф., Қазақстан, Алматы, 10-13 сәуір 2017 ж. / ред. алқа: Ө. Әбдиманұлы, К. Қ. Күркебаев, Б. Құлжанова, А. Оспанова, С. Мухаметжанова, Н. Оңдасынова ; ҚР Білім және ғылым м-гі, Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология және әлем тілдері фак. – Алматы, 2017. – 87-88 б.

7. Әмірақынова, Г. «Әзіл» лексемасының семантикасы / Г. Әмірақынова, ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби әлемі : II халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф. материалдары,

Алматы, 13-16 сәуір 2015 ж. / бас ред. Ө. Әбдиманұлы ; ред. алқа : А. Ақшолоқова, Н. Утемғалиева ; ҚР Білім және ғылым м-гі, Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология, әдебиеттану және әлем тілдері фак. – Алматы, 2015. – 205-206 б.

8. Әмірқанова, Г. А. Қазақ әзілдерінің берілу формалары / Г. А. Әмірқанова ; ғылыми жетекші Г. Н. Смағұлова // Әл-Фараби білім, тәрбие концепциялары – қазіргі жастардың рухани өмірінде: қазақ тіл білімі кафедрасында құрылған «Лингвистикалық болжау орталығы» тіл үйірмесінің ұйымдастыруымен өтілетін Қазақ хандығының 550 жылдығына орай студенттердің республикалық ғылыми конф. мақалалар жинағы / ред. алқа : Ө. Әбдиманұлы, Д. А. Алкебаева, Ж. Д. Есімова ; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология, әдебиеттану және әлем тілдері фак. – Алматы, 2015. – 54 б.

9. Өтеген, Б. Тектілік: лингвофилософиялық парадигма : ғылыми зерттеу. – Алматы : Қазақ ун-ті, 2019. – 141 б.

10. Бәктөреев, Ж. Таңбалардың тілдік табиғаты / Ж. Бәктөреев ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби әлемі : II халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф. материалдары, Қазақстан, Алматы, 13-16 сәуір 2015 ж. – Алматы, 2015. – 27-28 б.

11. Бекбосынова, Т. І. Есенберлиннің «Көшпенділер» трилогиясындағы би-шешендер бейнесі / Т. Бекбосынова ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Әл-Фараби білім, тәрбие концепциялары – қазіргі жастардың рухани өмірінде : қазақ тіл білімі кафедрасында құрылған «Лингвистикалық болжау орталығы» тіл үйірмесінің ұйымдастыруымен өтілетін Қазақ хандығының 550 жылдығына орай студенттердің республикалық ғылыми конф. мақалалар жинағы / ред. алқа : Ө. Әбдиманұлы, Д. А. Алкебаева, Ж. Д. Есімова ; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология, әдебиеттану және әлем тілдері фак. – Алматы, 2015. – 61-63 б.

12. Дүйсенбаева, Ф. «Су» лексемасының концептуалдануы / Ф. Дүйсенбаева ; жетекші Г. Н. Смағұлова // Фараби оқулары : IV халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф., Қазақстан, Алматы,

10-13 сәуір 2017 ж. / ред. алқа: Ө. Әбдиманұлы, К. Қ. Күркебаев, Б. Құлжанова, А. Оспанова, С. Мухаметжанова, Н. Оңдасынова ; ҚР Білім және ғылым м-гі, Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология және әлем тілдері фак. – Алматы, 2017. – 89-90 б.

13. Камал, А. Б. Қазақ тіліндегі шеттілдік сөздерді түсінудегі проблемалар / А. Б. Камал ; жетекші Г. Н. Смағұлова // Фараби оқулары: IV халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф., Қазақстан, Алматы, 10-13 сәуір 2017 ж. / ред. алқа: Ө. Әбдиманұлы, К. Қ. Күркебаев, Б. Құлжанова, А. Оспанова, С. Мухаметжанова, Н. Оңдасынова ; ҚР Білім және ғылым м-гі, Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология және әлем тілдері фак. – Алматы, 2017. – 80-81 б.

14. Камал, А. Қазіргі шеттілдік сөздердің тілімізге ену сипаттары / А. Камал ; жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Тарих және таным: көне мұралар тілін зерттеудің парадигмасы = История и познание: парадигма изучения языка древнего наследия : көрнекті түрколог, этимолог. теолог ғалым, филология ғылымдарының док., проф., ҚСРО Журналистер одағының мүшесі Берікбай Сағындықұлының 80-жылдығына арналған халықаралық ғылыми-теориялық конф. материалдары, Алматы, 24 мамыр 2019 ж. / құраст. : Б. Құлжанова, Г. Акимбекова, Б. Кеңес ; бас ред. Ө. Әбдиманұлы, жауапты ред. : А. Тымболова, Б. Құлжанова ; Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Халықаралық түркі академиясы. – Алматы, 2019. – 386-388 б.

15. Мадалхан, Д. А. Қазіргі коммуникациядағы НЛБ «нейролингвистикалық бағдарламалау» / Д. А. Мадалхан ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби әлемі : VI халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф. материалдары, Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір 2019 ж. / ред алқа : Ө. Әбдиманұлы [және т.б.] ; Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Филология және әлем тілдері фак. – Алматы, 2019. – 8-9 б.

16. Манкеева, А. Қазақ мәдениетінде түр-түс атауының мәні мен рөлі / А. Манкеева ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби әлемі : II халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф. материалдары, Алматы, 13-16 сәуір 2015 ж. / бас ред. Ө. Әбдиманұлы ; ред. алқа

: А. Ақшолақова, Н. Утемғалиева ; ҚР Білім және ғылым м-гі, Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, филология, әдебиеттану және әлем тілдері фак. – Алматы, 2015. – 160-161 б.

17. Манкеева, А. Қазақ мәдениетіндегі түр-түс атауының ассоциалану ерекшелігі / А. Манкеева ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Әл-Фараби білім, тәрбие концепциялары – қазіргі жастардың рухани өмірінде : қазақ тіл білімі кафедрасында құрылған «Лингвистикалық болжау орталығы» тіл үйірмесінің ұйымдастыруымен өтілетін Қазақ хандығының 550 жылдығына орай студенттердің республикалық ғылыми конф. мақалалар жинағы / ред. алқа : Ө. Әбдиманұлы, Д. А. Алкебаева, Ж. Д. Есімова ; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология, әдебиеттану және әлем тілдері фак. – Алматы, 2015. – 61 б.

18. Мұстахимова, Ф. Ғ. Қазақ тіліндегі сөз ойнатым (мағынасы майысқан мақалдар) / Ф. Ғ. Мұстахимова ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби оқулары : IV халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф., Қазақстан, Алматы, 10-13 сәуір 2017 ж. / ред. алқа: Ө. Әбдиманұлы, К. Қ. Күркебаев, Б. Құлжанова, А. Оспанова, С. Мухаметжанова, Н. Оңдасынова ; ҚР Білім және ғылым м-гі, Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология және әлем тілдері фак. – Алматы, 2017. – 100 б.

19. Өтеген, Б. Ү. Ә. Кекілбайұлы шығармаларындағы «Тәуелсіздік» сөзінің құндылықтық сипаты / Б. Ү. Өтеген ; жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби оқулары : IV халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф., Қазақстан, Алматы, 10-13 сәуір 2017 ж. / ред. алқа: Ө. Әбдиманұлы, К. Қ. Күркебаев, Б. Құлжанова, А. Оспанова, С. Мухаметжанова, Н. Оңдасынова ; ҚР Білім және ғылым м-гі, Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология және әлем тілдері фак. – Алматы, 2017. – 84-85 б.

20. Өтеген, Б. Ү. Тектілік: линвофилософиялық парадигма / Б. Ү. Өтеген ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби әлемі : VI Халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф. материалдары, Алматы, Қазақстан, 2-12 сәуір 2019 ж. / ред алқа : Ө. Әбдиманұлы [және т.б.] ; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология және әлем

тілдері фак. – Алматы, 2019. – 68-70 б.

21. Өтеген, Б. Ү. Шығыс даналығындағы «тектілік» ұғымы / Б. Ү. Өтеген // Түркі әлемі: Ұлы дала даналары = Тюркский мир: мыслители Великой степи : «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламасы шеңберінде XXII Аханов оқулары аясында Әл-Фараби атын. Қазақ ұлттық университетінің 85 жылдығы мен белгілі түркітанушы ғалым А. С. Аманжоловтың 85 жылдық мерейтойына арналған халықаралық Workshop, Алматы, 24-27 сәуір 2019 ж. / ұйымдастыру ком. : Г. Б. Мәдиева [және т.б.]. – Алматы, 2019. – 160-164 б.

22. Рахышева, А. Газет беттеріндегі қазіргі метафоралар / А. Рахышева ; ғылыми кеңесші Г. Н. Смағұлова // ҚазҰУ хабаршысы. Филология сер. = Вестник КазНУ. Сер. филологическая. – 2016. – № 2/2 (160). – 191-194 б.

23. Сағат, Е. Н. Қазақ лексикографиясы: авторлық сөздіктердің құрылымы / Е. Н. Сағат ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Әл-Фараби білім, тәрбие концепциялары – қазіргі жастардың рухани өмірінде : қазақ тіл білімі кафедрасында құрылған «Лингвистикалық болжау орталығы» тіл үйірмесінің ұйымдастыруымен өтілетін Қазақ хандығының 550 жылдығына орай студенттердің республикалық ғылыми конф. мақалалар жинағы / ред. алқа : Ө. Әбдиманұлы, Д. А. Алкебаева, Ж. Д. Есімова ; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ, Филология, әдебиеттану және әлем тілдері фак. – Алматы, 2015. – 80-83 б.

24. Сағатбек, Е. Н. Қазақ лексикографиясы: авторлық сөздіктердің құрылымы / Е. Н. Сағатбек ; ғылыми жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Әл-Фараби білім, тәрбие концепциялары – қазіргі жастардың рухани өмірінде: қазақ тіл білімі кафедрасында құрылған «Лингвистикалық болжау орталығы» тіл үйірмесінің ұйымдастыруымен өтілетін Қазақ хандығының 550 жылдығына орай студенттердің республикалық ғылыми конф. мақалалар жинағы. – Алматы, 2015. – 80-83 б.

25. Тасболатқызы, Б. БАҚ мәтіндері: қазіргі Қазақстандағы тілдік-менталдық кеңістік / Б. Тасболатқызы ; жетекшісі Г. Н. Смағұлова // Фараби оқулары: IV Халықаралық Фараби оқулары : студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конф., Қазақстан, Алматы, 10-13 сәуір 2017 ж. / ред. алқа: Ө.

Әбдиманұлы, К. Қ. Күркебаев, Б. Құлжанова, А. Оспанова, С. Мухаметжанова, Н. Оңдасынова ; ҚР Білім және ғылым м-гі, Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы, 2017.– 258-259 б.

**Г.Н. СМАҒҰЛОВАНЫҢ ҒЫЛЫМИ ЖЕТЕКШІЛІГІМЕН
ҚОРҒАЛҒАН ДОКТОРЛЫҚ ЖӘНЕ КАНДИДАТТЫҚ
ДИССЕРТАЦИЯЛАР**

**ДОКТОРСКИЕ И КАНДИДАТСКИЕ ДИССЕРТАЦИИ,
ВЫПОЛНЕННЫЕ ПОД НАУЧНЫМ РУКОВОДСТВОМ
Г.Н. СМАҒУЛОВОЙ**

**DOCTORAL AND CANDIDATE DISSERTATIONS
CARRIED OUT UNDER THE SCIENTIFIC SUPERVISION
OF G.N. SMAGULOVA**

*Кандидаттық диссертациялар
Кандидатские диссертации
Candidate dissertations*

1. Сыбанбаева, А. Қазақ тіліндегі концептуалдық метафоралар. – Алматы, 1999.
2. Тымболова, А. Фразеологизмдердің мағынасы күнгірттенген компоненттері. – Алматы, 1999.
3. Нұржанова, Ә. Қазақ тіліндегі мұнай терминдерінің лексика-грамматикалық ерекшеліктері. – Алматы, 2000.
4. Хазимова, Ә. Қазақ фразеологизмдерінің ұлттық-мәдени деректері. – Алматы, 2002.
5. Айсұлтанова, Қ. Қазақ тіліндегі терминжасамның ішкі көздері. – Алматы, 2003.
6. Мамаева, Г. Ерлер мен әйелдердің сөз қолданыстарындағы ерекшеліктер. – Алматы, 2003.
7. Айтжанова, Г. Қазақ тіліндегі фразеологиялық калькалар. – Алматы, 2004.
8. Жусанбаева, С. Өлең мәтінінің семантикалық-құрылымдық сипаттамасы. – Алматы, 2004.
9. Дәркембаева, Ж. Қазақ тіліндегі фразеологиялық оралымдар. – Алматы, 2006.
10. Сарышева, К. Эмоцияны білдіретін фразеологизмдер. – Алматы, 2006.

11. Шадкам, З. Қазақ және түрік тілдеріндегі сөз этикетінің лингвомәдени ерекшеліктері. – Алматы, 2006.
12. Сырлыбаева, Г. Қарсы мәнді фразеологизмдердің парадигмалары. – Алматы, 2007.
13. Түсіпқалиева, Р. Тіл үйретім сөздіктерінің ерекшеліктері. – Алматы, 2007.
14. Әбдірахманова, Ж. Қазақ тіліндегі окказионал фразеологизмдер. – Алматы, 2008.
15. Жұмағұлова, Ә. Шешендік сөздердің дискурсы. – Алматы, 2008.
16. Смаилов, А. Тұрақты тіркестердегі «әйел» концептісінің лингвомәдени негізі. – Алматы, 2008.
17. Танабаева, Г. Адамға қатысты ауру атауларының уәжділігі. – Алматы, 2008.
18. Асылбеков, Р. Қазіргі көркем мәтіндердегі диалектизмдер. – Алматы, 2009.
19. Асылова, Р. Аңшылық пен саятшылыққа қатысты тілдік бірліктердің лингвомәдени мазмұны. – Алматы, 2009.
20. Мәшімбаева, А. Тілек-бата сөздерінің суггестиясы мен прагматикасы. – Алматы, 2009.
21. Тұрдалиева, Р. Көркем мәтіндегі гендерлік сипат: психолингвистикалық талдау. – Алматы, 2009.
22. Есімова, Ж. Қазақ тіліндегі эвфемизмдер: естірту және көңіл айту сөздері. – Алматы, 2009.
23. Асылбекова, Ж. Қазіргі айтыс ақындарының тілдік ерекшеліктері. – Алматы, 2010.
24. Әбішова, Р. Оралмандардың ауызекі сөйлеу тілінің ерекшеліктері. – Алматы, 2010.
25. Нағасбекова, Б. Қазақ фразеологизмдерінің көпмағыналылығы. – Алматы, 2010.

Докторлық диссертациялар
Докторские диссертации
Doctoral dissertations

1. Әлкебаева, Д. Қазақ тілі стилистикасының прагматикасы. – Алматы, 2005.
2. Тымболова, А. Драмалық шығармалардың лингвопоэтикасы. – Алматы, 2010.

Философия докторлары (PhD)

1. Рахимова, А. Адамның интеллектуалдық сипатының концептуалдануы (педагогикалық аспект). – Алматы, 2013.
2. Чукенаева, Г. Лингвоэкологияны жоғары оқу орындарында оқыту әдістемесі. – Алматы, 2018.
3. Керимова, С. Мәдениаралық қатысымның лингвистикалық аспектілері. – Алматы, 2019.
4. Рамазанов, Т. Б. Көркем мәтіндегі диалогтың лингвомәдени ерекшеліктері. – Алматы, 2025.
5. Аманжолова, А. А. Жоғары сынып оқушыларының тілдік тұлғасын дамыту әдістемесі. – Алматы, 2025.

**ПРОФЕССОР Г.Н. СМАҒҰЛОВАНЫҢ
ОППОНЕНТТІГІМЕН ҚОРҒАЛҒАН КАНДИДАТТЫҚ
ЖӘНЕ ДОКТОРЛЫҚ ДИССЕРТАЦИЯЛАР**

**КАНДИДАТСКИЕ И ДОКТОРСКИЕ ДИССЕРТАЦИИ,
ЗАЩИЩЁННЫЕ ПРИ ОППОНИРОВАНИИ
ПРОФЕССОРОМ Г. Н. СМАГУЛОВОЙ**

**CANDIDATE AND DOCTORATE DISSERTATIONS
DEFENDED BY PROFESSOR SMAGULOVA G.N. AS AN
OPPONENT**

*Кандидаттық диссертациялар
Кандидатские диссертации
Candidate dissertatins*

1. Қалыбаева, Қ. Қазақ тіліндегі диалектілік тұрақты сөз тіркестері / Әл-Фараби атын. ҚазМУ. – Алматы, 1994.
2. Қадырқұлов, Қ. Қазіргі қазақ тіліндегі жаңа сөздер жаңа қолданыстар / Әл-Фараби атын. ҚазМУ. – Алматы, 1995.
3. Әлісжанов, С. Қазіргі қазақ тіліндегі философиялық терминдердің қалыптасуы / Әл-Фараби атын. ҚазМУ. – Алматы, 1996.
4. Жақсыбаева, М. Қазақ және орыс тілдеріндегі этнографиялық фразеологизмдер / Абай атын. ҚазҰПУ. – Алматы, 1998.
5. Жұмағұлова, М. Газет публицистика тіліндегі эфвемизмдер / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2000.
6. Носкова, А. М. Мақатаев өлеңдеріндегі анафора мен эпифораның қолданысы / Л. Гумилев атын. Еуразия университеті. – Алматы, 2005.
7. Әлімбек, Г. Сөз мағыналарындағы ақпараттың сақталуы мен игерілуі / Л. Гумилев атын. Еуразия университеті. – Алматы, 2006.
8. Жұмағұлова, Ж. Қазақ тіліндегі этномәдени атаулардың лингвомәдени сипаты / А.Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2006.

9. Қанапина, С. Қазақ тіліндегі мақал-мәтелдердің танымдық бейнелілігі : Ғ. Мұстафин, С. Мұқанов шығармалары негізінде / Абай атын. ҚазҰПУ. – Алматы, 2006.

10. Айтмұқашова, А. Ғұрыптық фольклор лексикасы: идиотникалық семантика / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2007.

11. Әбікенов, М. С. Шаймерденов прозасы тілінің көркемдік ерекшеліктері / Л. Гумилев атын. Еуразия университеті. – Алматы, 2007.

12. Имашева, Г. М. Дулатұлы шығармаларындағы ғаламның тілдік бейнесі / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2007.

13. Исаева, Ж. Дүниенің паремиологиялық бейнесі /лингвомәдениеттанымдық аспект / Абай атын. ҚазҰПУ. – Алматы, 2007.

14. Қалиева, С. Көркем прозадағы фразеологизмдердің қолданыс ерекшеліктері / Л. Гумилев атын. Евразия университеті. – Алматы, 2007.

15. Сұлтан, Ж. Тілтанымдағы антропологиялық парадигманың Қ. Жұбанов мұраларындағы көрінісі / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2007.

16. Жеребаева, Л. Қазақ тіліндегі тілдік перифраздардың мағынасы мен қызметі / Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. – Алматы, 2008.

17. Есенова, Қ. Ә. Кекілбаев шығармаларындағы жергілікті атаулардың лингвомәдени сипаты / Абай атын. ҚазҰПУ. – Алматы, 2009.

18. Қасымова, С. Сан компонентті мақал-мәтелдердің ұлттық-мәдени негіздері / Л. Гумилев атын. Еуразия университеті. – Алматы, 2010.

Докторлық диссертациялар
Докторские диссертации
Doctoral dissertations

1. Атабаева, М. Қазақ тіліндегі диалектілік лексиканың этнолингвистикалық негізі / Абай атын. ҚазҰПУ. – Алматы, 2006.

2. Нұрдәулетова, Б. Жыраулар поэзиясындағы дүниенің концептуалдық бейнесі / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2008.

3. Байтелиев, А. Қазақ тіліндегі номинативтік және коммуникативтік фразеологизмдердің тілдік табиғаты мен контексте қолданысы / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2009.

4. Мұратова, Г. Абайдың тілдік тұлғасы: дискурстық талдау мен концептуалды жүйесі / А. Байтұрсынұлы атын. Тіл білімі институты. – Алматы, 2009.

5. Ермекбаева, А. Бейіндік мектеп оқушыларының оқу мотивтерін қалыптастыру арқылы сөз әдебін меңгертудің әдістемесі / Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті. – Алматы, 2018.

6. Байсыдық, И. Б. Мінез сипаты атауларының лингвомәдениеттанымдық негіздері / Абай атын. Ұлттық педагогикалық университеті. – Алматы, 2023.

**БІРЛЕСІП ЖАЗҒАН АВТОРЛАРДЫҢ ЕСІМ
КӨРСЕТКІШІ**

ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ СОАВТОРОВ

IN NAMED ORDER OF CO-AUTHORS

Абдығалиева Н.	338, 343, 349
Абуова А. Т.	338
Аймағамбетова М. М.	350
Айтжанова Г. Д.	120, 319
Aitolla N.	304
Amanzholova A.	300
Ақажанова А.	299, 306, 311
Әлішер Ш.	327, 330
Әмірақынова Г. А.	271, 268
Байсыдық И. Б.	342, 349
Бочкарев В.	302
Джумадилова Г.	115
Досмамбетова Г. К.	58
Ебелекбаева А.	335, 337
Жұмағұлова Ә. М.	215
Jakurbekova M.	300
Камалова А.	296
Kalybayeva K.	300
Карымсакова Р.	54
Керимова С.	290, 297
Күркебаев К.	157, 215, 229, 345
Kilevaуa L. T.	319
Қадашева Қ.	8, 13, 22
Лепесбай Г.	307, 312
Мауканулы Т.	290
Мәнкеева А. Қ.	260, 276, 331
Mailubaeva G.	257
Нұрмұханбетова Р. С.	292, 303
Озекбаева Н.	217
Өтеген Б.	294, 298, 322, 323

Прокопьева А.	302
Рамазанов Т. Б.	316, 319
Рахимова А.	237, 256, 257, 282, 300, 301, 311
Рыскулов М.	302
Сағатбек Е.	270
Сайрамбаев Т. С.	13, 16, 22
Салқынбай А.	275
Саттарова М. Р.	292
Сейсенбаева Д.	321
Сибгаева Ф. Р.	292, 303
Тасболатова Б.	295, 300
Тымболова А.	250
Utegulov D.	257
Хазимова Ә.	81
Халым Б.	338, 342, 350
Чукенаева Г. Т.	257, 281, 282, 285, 320.

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз.....	9
Профессор Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызының өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері.....	12
Профессор Смағұлова Гүлдархан Нұрғазықызының өмірі мен ғылыми, педагогикалық және қоғамдық қызметі жайлы қысқаша очерк.....	21
Профессор Г. Н. Смағұлованың өмірі мен еңбектері туралы әдебиеттер.....	49
Профессор Г.Н. Смағұлованың еңбектерінің хронологиялық көрсеткіші.....	53
Г.Н. Смағұлованың редакциялауымен шыққан еңбектер.....	89
Г.Н. Смағұлованың ғылыми жетекшілігімен қорғалған докторлық және кандидаттық диссертациялар.....	95
Профессор Г.Н. Смағұлованың оппоненттігімен қорғалған кандидаттық және докторлық диссертациялар.....	98
Бірлесіп жазған авторлардың есім көрсеткіші.....	101

ОГЛАВЛЕНИЕ

Предисловие.....	10
Основные вехи жизни и научной деятельности профессора Смагуловой Гульдархан Нургазыкызы.....	15
Краткий очерк о научной, педагогической и общественной деятельности профессора Смагуловой Гульдархан Нургазыкызы	31
Литература о жизни и деятельности профессора Г.Н. Смагуловой.....	49
Хронологический указатель трудов профессора Г.Н. Смагуловой.....	53
Труды, изданные под редакцией Г.Н. Смагуловой.....	89
Докторские и кандидатские диссертации, выполненные под научным руководством Г.Н. Смагуловой.....	95
Кандидатские и докторские диссертации, защищенные при оппонентстве профессора Г.Н. Смагуловой.....	98
Именной указатель соавторов.....	101

CONTENT

Preface.....	11
Main milestones of life and scientific activity of professor Smagulova Guldarkhan Nurgazykyzy.....	18
Nurgazievna Guldarkhan Smagulova professors short essay on life and scientific, pedagogical and social activities.....	41
Literature about the life and activity of the professor G. N. Smagulova.....	49
Chronological index of professor G. N. Smagulova's works.....	53
The works edited by G. N. Smagulova.....	89
Doctoral and candidate dissertations carried out under the scientific supervision of G. N. Smagulova.....	95
Candidate and doctoral dissertations defended with professor G.N. Smagulova an opponent.....	98
In named order of co-authors.....	101

СМАҒҰЛОВА ГҮЛДАРХАН НҮРҒАЗЫҚЫЗЫ

Биобиблиографиялық көрсеткіш

ИБ 15775

Басуға 21.04.2025 ж. қол қойылды.

Пішімі 60×84/16. Офсеттік басылым.

Таралымы 40 дана. Көлемі 6,6 б.т. Тапсырыс № 725.

Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71-үй
«Қазақ университеті» баспа үйі